

ZVONA

Bakarska

MJESEČNIK ZA
KRŠĆANSKU KULTURU

BROJ 6/523

CIJENA 7 KN

SRPANJ/KOLOVOZ 2019. - RIJEKA
GODINA IZLAŽENJA LVII.

Pontifikalna misa blagdana sv. Vida
**Poziv na zajedništvo,
prijateljstvo i solidarnost** 4

**Dobitnici Medalje
zahvalnosti sv. Vida 2019.** 5

Tribina
**50 godina metropolijskog
sjedišta u Rijeci** 6

Dani svetog Vida 7

**Metropolitanski susret
svećenika Riječke
metropolije
i Zadarske nadbiskupije** 8

*Razgovor s izv. prof. dr. sc.
Nikolom Vranješom*
**Hodočašće, vjersko ili
turističko putovanje?** 10-11

**Najavljen program
14. Nadbiskupijskog
hodočašća u Svetu zemlju** ...11

Iz povijesne riznice
**Ususret stoljetnici bivšeg
Grada Sušaka** 12-13

Svećenička ređenja 14-15

Crkvena glazba
Liturgijsko glazbene forme17

Duhovni kolaž 18

Govorim hrvatski
**Zagrebačka i riječka
filološka škola** 19

Iz pera župljana
**Dina Bolkovac iz župe
sv. Ane na Gornjoj Vežici** 26

**Ispraćaj mons.
Mije Likovića** 27

**Blago katedrale sv. Vida uz
50. obljetnicu uspostave
Riječke metropolije** 28

Proslava sv. Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke

Zlatni jubilej Riječke metropolije ohrabruje i ispunja nadom

Sadržaj:

<i>Blagdan sv. Vida, zaštitnika riječke nadbiskupije i grada Rijeke</i>	
Zlatni jubilej Riječke metropolije ohrabruje i ispunja nadom	2-3
<i>Pontifikalna misa blagdana sv. Vida</i>	
Poziv na zajedništvo, prijateljstvo i solidarnost	4
Dobitnici Medalje zahvalnosti sv. Vida 2019.	5
<i>Tribina</i>	
50 godina metropoliskog sjedišta u Rijeci	6
<i>Dani svetog Vida</i>	7
Metropolitanski susret svećenika Riječke metropolije i Zadarske nadbiskupije	8
<i>Događanja</i>	9
<i>Razgovor s izv. prof. dr. sc. Nikolom Vranješom</i>	
Hodočašće, vjersko ili turističko putovanje?	10-11
Najavljen program 14. Nadbiskupijskog hodočašća u Svetu zemlju	11
<i>Iz povijesne riznice</i>	
Ususret stoljetnici bivšeg Grada Sušaka	12-13
<i>Svećenička ređenja</i>	14-15
<i>Događanja</i>	16
<i>Crkvena glazba</i>	
Liturgijsko glazbene forme	17
<i>Duhovni kolaž</i>	18
<i>Govorim hrvatski</i>	
Zagrebačka i riječka filološka škola	19
<i>Gospićko-senjska biskupija</i>	20-21
<i>Riječka nadbiskupija</i>	22-25
<i>Iz pera župljana</i>	
Dina Bolkovac iz župe sv. Ane na Gornjoj Vežici	26
Ispraćaj mons. Mije Likovića	27
Blago katedrale sv. Vida uz 50. obljetnicu uspostave Riječke metropolije	28

Proslava sv. Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke

Zlatni jubilej Riječke metropolije ohrabruje te ispunja nadom

„Kršćanska nada ima i socijalnu dimenziju, jer ona upućuje na zajedništvo i solidarnost. Tajna kršćanske nade leži u tome da je ona vidljiva samo ako se odjene ljubavlju“, rekao je kardinal Bozanić.

Dostojanstveno i svečano u subotu 15. lipnja proslavljena je 50. obljetnica uspostave metropoliskog sjedišta u Rijeci i blagdan sv. Vida, nebeskog zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke. Euharistijsko slavlje predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal mons. Josip Bozanić u zajedništvu s riječkim nadbiskupom i metropolitom mons. dr. Ivanom Devčićem i biskupima Riječke metropolije: krčkim biskupom mons. dr. Ivicom Petanjkom, porečkim i pulskim biskupom mons. dr. Draženom Kutlešom i gospičko-senjskim biskupom mons. Zdenkom Križićem. Na misi su suslavili i splitsko-makarski nadbiskup i metropolit mons. dr. Marin Barišić, đakovačko-osječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Đuro Hranić i vatikanski dužnosnik mons. dr. Christopher Zielinski, OSB. Oliv. te mnogobrojni svećenici. Na misi je pjevao združeni zbor prvostolnog dekanata Riječke nadbiskupije.

Pozdravnu riječ uputio je riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić. Na početku je podsjetio da se na Trgu riječke rezolucije, na kojemu je slavljena misa, nalazi najstariji prikaz sv. Vida s početka 16. stoljeća te da je Rijeka još od srednjeg vijeka povezana s ovim svecem. Njemu u čast u gornjem dijelu grada bila je sagrađena crkva, a sam grad nosio je ime Flumen Sancti Viti. Na mjestu te crkvice isusovci su 15. lipnja 1638. godine počeli graditi novu baroknu crkvu sv. Vida koja je 1925. godine postala katedralom novonastale Riječke biskupije, a 1969. katedralom Riječko-senjske nadbiskupije da bi 2000. godine postala katedralom Riječke nadbiskupije. Ujedinjavanje Crkve na istarskim, kvarnerskim, goranskim, kordunaškim i ličkim prostorima prije 50 godina nije samo posljedica odredbe više crkvene vlasti, odnosno crkvenog zakonika, nego i ovdašnje životne stvarnosti, rekao je nadbiskup Devčić. "Uvjeren sam, braćo i sestre, da i sve nas ovdje okupljene, kao i one koji ovo sveto slavlje prate putem medija, ispunjavaju oni isti osjećaji zahvalnosti, radosti i ponosa, kao i sudionike tih događanja prije pedeset godina. Štoviše, mi imamo još veći razlog za radost i slavlje, jer nama su danas poznati plodovi proizišli iz združenosti naših biskupija u jednu crkvenu pokrajinu, plodovi kojima se naraštaji katolika prije pedeset godina mogao samo nadati. Ono što su oni u nadi iščekivali, mi smo u stvarnosti doživjeli."

U poticajnoj propovijedi kardinal Bozanić poručio je da smo kao vjernici zadivljeni trajnošću mučeničkog svjedočanstva kršćanskih svjedoka, nasuprot vremenu koje prolazi i koje se udaljava od blizine i snage podnesenog mučeništva. Uz razne pokušaje da se danas bude popularnim, viđenim, sveprisutnim, ne uspijeva se očuvati ona svježina koja je vidljiva u slavlju mučenika. Nijedno ljudsko društvo ne može biti otporno na ljubav, ako je ljubav zanemarilo. Ne može biti otporno na istinu, ako je istinu zanijekalo. Nakon izbacivanja odrednica ljubavi i istine, kratak je put do nepoštivanja pravednosti, do progonstava i ubojstava. Nekada su ona prepoznatljiva u krvi mučenika, a nekada u tuzi, beznadnosti i strahu ljudi, kazao je kardinal Bozanić.

Govoreći o povijesti Riječke metropolije, propovjednik je kao primjer za nasljedovanje istaknuo neke svece i mučenike s ovoga područja, počevši od istarskih mučenika kršćanske davnine na čelu s biskupom Mavrom Porečkim, te Gaudencija, biskupa osorskog, do mučenika minulog stoljeća: blaženog Alojzija Stepinca, metropolita sufraganske Senjsko-modruške biskupije i istarskih svećenika: Hrvata, blaženog Miroslava Bulešića te Talijana blaženog Franju Iva-

ZVONA

MJESEČNIK ZA KRŠĆANSKU KULTURU

Izdavač: RIJEČKA NADBISKUPIJA I GOSPIČKO SENJSKA BISKUPIJA; Uređuje: Helena Anušić; Tehnička priprema: Danijel Delonga; Grafička priprema: Alen Čar - Slim; Tisak: TISKARA ŠULJIĆ, Viškovo; Uprava: Ul. Ivana Pavla II. br. 1, 51000 Rijeka; tel: 385 51 581 200; Uredništvo: tel: 385 51 651 006, fax: 581 221; e-adresa: zvana@ri-nadbiskupija.com; Žiro-račun: Nadbiskupija riječka mjesečnik Zvona, ERSTE BANKA, HR 4124020061100122753; Broj računa za uplate iz inozemstva: ERSTE & STEIERMAERKISCHE BANK IBAN: HR 4124020061100122753; Godišnja pretplata: 100 kn; Naslovnica: Proslava sv. Vida

*Kardinal Bozanić:
„Cjelokupni teritorij
Riječke crkvene
pokrajine koji
obuhvaća sjeverni
Jadran i uži dio
unutrašnjosti, od
davnine tvori jednu
cjelinu te predstavlja
bogatu duhovnu i
kulturnu kolijevku gdje
se sačuvala hrvatska
glagoljska baština.“*

na Bonifacija. Spomenuo je i slugu Božjega, promicatelja apostolata katoličkih laika, krčkog biskupa Antona Mahnića. Dodao je da Rijeka čuva spomen i osjeća posebnu blizinu svetog Leopolda Bogdana Mandića te službenika Božjih: Majke Marije Krucifikse Kozulić i fra Ante Josipa Tomičića. Osim toga, cjelokupni teritorij Riječke crkvene pokrajine koji obuhvaća sjeverni Jadran i uži dio unutrašnjosti, od davnine tvori jednu cjelinu te predstavlja bogatu duhovnu i kulturnu kolijevku gdje se sačuvala hrvatska glagoljska baština. „Ta tradicija osebujne duhovnosti ovoga područja, po kojoj je hrvatski narod tijekom stoljeća svjedočio i svoju vjernost općoj Crkvi i svoju stvaralačku samobitnost, potvrđena je na Drugom vatikanskom koncilu koji je vratio narodu razumljiv jezik u bogoslužju. Draga braćo i sestre, procesija ovoga Slavlja krenula je iz Riječke katedrale koja ponosno časti Sveti Križ i sv. Vida i u kojoj se čuvaju zemni ostaci riječko-senjskih nadbiskupa metropolita: Viktora Burića, Josipa Pavlišića i Antona Tamaruta, koji su, zajedno s biskupima sufraganima, zauzetim pastoralnim predanjem ugradili svoje živote u koncilsko poslanje Crkve Riječke metropolije. Uspostava nove crkvene pokrajine u prvim postkoncilskim godinama oduševljeno je prihvaćena i shvaćena kao novi izazov za budućnost Crkve ovoga područja. To i danas, uz povjerenje u Krista, traži od svih, kako od pastira tako i od vjernika laika, iskrenu volju za crkvenom suradnjom i spremnost za preuzimanje odgovornosti po mjeri dara Duha Svetoga.“

Nizanje političkih okolnosti tijekom prošlih pedeset godina, a i ranije, Crkva je u nas prosuđivala u svjetlu Evanđelja, čuvala snagu Radosne vijesti i branila dostojanstvo svake ljudske osobe i naroda, pazeći da ne izgubi nadu koja joj je dana u Kristu. „Pritješnjena nije zdvajala, progonjena nije malaksala, zatirana nije mrzila. A nada se nije gasila. Naprotiv, gorljivošću mnogih, najčešće samozatajnih Kristovih učenika, razvijala se i teološka misao i izdavačka djelatnost, koja je našu Crkvu osposobila za dublju povezanost sa sveopćom Crkvom i za jasnije promicanje kršćanskih vrednota osvještenih Koncilom. Tome je na nacionalnom području dao značajan doprinos, smijemo slobodno reći »riječki teološko-

kulturni krug«, rekao je kardinal Bozanić. „Zlatni jubilej Riječke metropolije ohrabruje i ispunja nadom“, istaknuo je propovjednik. „Povijesnih previranja raznih boja i predznaka bilo je i prije nas. Ne postoje vremena koja ljudi nisu nazivali teškima, ali niti vremena koja bi za vjernike bila beznadna. No, nada je tada bila, a i danas je moguća samo uz prihvaćanje i otvaranje Bogu. Kršćanska nada ima i socijalnu dimenziju, jer ona upućuje na zajedništvo i solidarnost. Kršćanska nada je otvoreni prostor sigurnosti u vjeri da Bog upravlja ljudskim životom i poviješću. Kršćanska nada može biti dar vjernika svijetu. Tajna kršćanske nade leži u tome da je ona vidljiva samo ako se odjene ljubavlju. Kršćanska je nada rođena iz vjere i darovana u ljubavi.“

Zaključujući podsjetio je da riječka katedrala sv. Vida, kao i katedrale u Poreču, Puli, Krku, Gospiću i Senju, čuvaju brojne spomene na ljude i događaje što ih je ispisivao čovjek nadahnut Duhom Božjim. U njima se nalaze predaje koje ohrabruju i učvršćuju naša srca u nadi. Kardinal je na kraju mise istaknuo da je Crkva živa i otvara se budućnosti, a primjer su i mladi katolički skauti koji su tradicionalno na blagdan sv. Vida, nakon popričesne molitve obnovili obećanja i položili prisegu. Podsjetio je na riječi sv. Ivana Pavla II. da nije lako biti kršćanin, ali je lijepo, te potaknuo vjernike da slijede Evanđelje kao knjigu života.

Nadbiskup Devčić zahvalio je kardinalu Bozaniću koji je prihvatio poziv predvoditi ovo liturgijsko slavlje. „Radujemo se i ponosni smo što je kardinal iz našega kraja. Kakav je kraj, takvi su ljudi, a oni su ovdje čvrsti i nesalomljivi“, kazao je nadbiskup Devčić u zahvali kardinalu Bozaniću. Riječi zahvale uputio je metropolitima, biskupima i mnogobrojnim svećenicima, kao i svima koji su svojim dolaskom i sudjelovanjem uveličali proslavu zaštitnika Riječke nadbiskupije i grada Rijeke i zlatni jubilej Riječke metropolije. „Sudjelovanje svih biskupa metropolije znak je zajedništva. Bogu smo zahvalni na 50 godina povijesti Crkve na ovom velikom prostoru, na trudu koji smo zajednički sijali i zajedništvu biskupa, svećenika i vjernika“, rekao je nadbiskup Devčić.

Helena Anušić

Misi je prethodila procesija koja je krenula od katedrale sv. Vida i u kojoj je sudjelovala predsjednica RH Kolinda Grabar-Kitarović. Proslavi zlatnog jubileja Riječke metropolije odazvali su se i izaslanica Predsjednika Sabora RH i državna tajnica Majda Burić, izaslanik Predsjednika Vlade RH i ministar mora, prometa i infrastrukture Oleg Butković, gradonačelnik grada Rijeke Vojko Obersnel, izaslanik primorsko-goranskog župana Goran Petrc, direktor TZ Rijeke Petar Škarpa te mnogobrojni vjernici, predstavnici udruga, redovnici i redovnice, te predstavnici Evangeličke, Baptističke i Srpske pravoslavne crkve.

Pontifikalna
misa
blagdana
sv. Vida

Poziv na zajedništvo, prijateljstvo i solidarnost

„Ovaj poziv uključuje prevladavanje sebičnosti na osobnoj i društvenoj razini te iskreno zauzimanje za ostvarenje evanđeoskog ideala općeljudskog bratstva, koje se temelji na činjenici da je Bog Otac svih ljudi, a mi međusobno braća“, rekao je nadbiskup Devčić.

Ove je godine proslava sv. Vida, zaštitnika Riječke nadbiskupije i metropolije te grada Rijeke bila u znaku 50. obljetnice uspostave metropolije sa sjedištem u Rijeci. Riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić predvodio je 15. lipnja u 11 sati u katedrali sv. Vida pontifikalnu misu na kojoj je tradicionalno desetorici vjernika dodijelio Medalje zahvalnosti sv. Vida. Ovogodišnji dobitnici su: doktorica Lidija Gović-Golčić i gđa. Mirela Puljek, po izboru nadbiskupa; gđa. Gordana Grubiša, na prijedlog Povjerenstva za katoličke udruge; supružnici Ana i Milorad Cuculić, iz župe sv. Franje Asiškog na Kukuljanovu; gđa. Mila Lončarić, iz župe sv. Katarine u Selcu; gđa. Vilma Malnar, iz župe sv. Andrije apostola u Tršću; gđa. Ivanka Simčić, iz župe sv. Franje Asiškog na Pehlinu; g. Ivan Bošnjak, iz župe sv. Ane u Voloskom; g. Ivica Večerina, iz župe sv. Terezije od Djeteta Isusa na Vežici te Petar Ravlić, iz župe Marije Pomoćnice u Rijeci.

Nadbiskup je u propovijedi vjernike pozvao na izgrađivanje zajedništva, prijateljstva i solidarnosti, potaknut zlatnim jubilejem crkvenog zajedništva zapadnog dijela Hrvatske. „Pritom moramo voditi računa o činjenici da se ne možemo vjerodostojno zauzimati za slogu i solidarnost u društvu, ako mi kao kršćani te vrijednosti ne njegujemo unutar Crkve. Metropolija nam je u tom smislu s jedne strane poticaj i sredstvo za prevladavanje međusobne izoliranosti i uskogrudnosti, tj. za izgradnju unutarcrkvene solidarnosti, a s druge strane poziv na zauzimanje za uspostavu takvih odnosa u čitavom društvu“, rekao je nadbiskup. „To uključuje prevladavanje sebičnosti na osobnoj i društvenoj razini te iskreno zauzimanje za ostvarenje evanđeoskog ideala općeljudskog bratstva, koje se temelji na činjenici da je Bog Otac svih ljudi, a mi međusobno braća.“

U nastavku je propovijed posvetio svecu zaštitniku, sv. Vidu. „Sveci nam svjedoče kako sebe prepoznati u svjetlu Kristovu i dopustiti da nas ono prožme i obasja. Posebno je nama današnjim kršćanima rječita njihova solidarnost sa slabima i najpotrebnijima kao i njihova dovitljivost u traženju načina kako najslabijima i najpotrebnijima pomoći nositi njihov križ bolesti, siromaštva i marginaliziranosti.“, zaključio je nadbiskup Devčić na pontifikalnoj misi proslave sv. Vida.

Nadbiskup Devčić: „Iako je životopis sv. Vida isprepleten više legendarnim nego stvarnim događajima, on je bio povijesna osoba, što posebno potvrđuje činjenica da je u srednjem vijeku bio jedan od najpopularnijih svetaca, uvršten i među četrnaest svetih pomoćnika, čiji je zagovor u to vrijeme smatran posebno efikasnim, napose u slučaju raznih bolesti.“

Nadbiskup je podsjetio kako sv. Vid ima među svecima rekordna 34 patronata, odnosno zazivaju ga u pomoć za vrijeme nevremena, gmljavine, požara, neplodnosti ili kad valja izvršiti neke teške zadatke. U pomoć ga zazivaju i padavičari, histerici i opsjednuti, a kao zaštitnika ga slave apotekari, pivari, gostioničari, podrumari, kazandžije, vinogradari, glumci i osobe slabog sluha i vida.

DOBITNICI MEDALJE SV. VIDA 2019.

Po izboru Bakarskog dekanata medalju su primili supružnici **Ana i Milorad Cuculić**, iz župe sv. Franje Asiškog na Kukuljanovu. U župi predano služe Bogu kao sakristani i župni animatori za brak i obitelj. Vrlo su aktivni i u zajednici „Bračni susreti“ gdje sa svoje 43 godine bračnog staža, dvoje djece i 4 unuke, primjerom svjedoče obiteljsko zajedništvo i pomažu bračnim parovima da vrate radost i bliskost u svoj odnos.

Po izboru Crikveničkog dekanata medalju je primila gđa. **Mila Lončarić**, iz župe sv. Katarine u Selcu. Supruga i majka četiri kćeri te baka brojne unučadi svjedočila je vjeru i pripadnost Crkvi čak i u teškim vremenima. Sudjelovala je u životu župe na mnogim duhovnim susretima te nesebično i materijalno pomagala potrebe župe. Plod njezinog svjedočenja vjere je i odaziv njezina unuka Roka za svećeničko zvanje.

Po izboru Delničkog dekanata medalju je primila gđa. **Vilma Malnar**, iz župe sv. Andrije apostola u Tršću. Gđa. Vilma sudjelovanjem u brojnim župnim tijelima pokazuje kako je vjerom potrebno djelovati na dobrobit župne zajednice. Bila je članica župnog pastoralnog i ekonomskog vijeća u više mandata, aktivna je u župnom zboru te od velike pomoći župnicima.

Po izboru Kastavskog dekanata medalju je primila gđa. **Ivanka Simčić**, iz župe sv. Franje Asiškog na Pehlinu. Još od rane mladosti članica je franjevačkog svjetovnog reda, isprva na Trsatu, a dolaskom franjevaca na Pehlin posvetila se radu u ovom samostanu i župi. Uz sve to nije zanemarila obitelj, supruga i tri kćeri te 11 unučadi. Svojim vjerničkim primjerom poticala je mnoge na dolazak u crkvu, a i danas, unatoč krhkom zdravlju, primjer je drugima.

Po izboru Opatijskog dekanata medalju je primio g. **Ivan Bošnjak**, iz župe sv. Ane u Voloskom. Profesor klavira u Glazbenoj školi, još od kada je bio student Muzičke akademije prije petnaestak godina započeo je voditi župni zbor i svirati orgulje. Od tada do danas nezostavni je i redoviti sudionik svih svećanih liturgijskih slavlja u župi Volosko. Radi s mladima i uči ih pjevanju, važan je župnikov suradnik u pripremi liturgijskog slavlja, a aktivan je i u drugim župnim događanjima.

Po izboru Trsatskog dekanata medalju je primio g. **Ivica Večeri-na**, iz župe sv. Terezije od Djeteta Isusa na Vežici. U župnom zboru

pjeva već 46 godina, a brine i za uređenje crkve. Župnik ga naziva liturgijskim umjetnikom za uljepšavanje crkve. Skroman, tih i radin, vjerni je klanjatelj u Kapeli danonoćnog klanjanja.

Po izboru Prvostolnog dekanata medalju je primio g. **Petar Ravlić**, iz župe Marije Pomoćnice. On već više od 30 godina revno obavlja službu sakristana, ali i druge poslove jer uvijek je na usluzi i spreman pomoći župnicima. Uzoran je otac, suprug i djed.

U ime Povjerenstva za katoličke udruge Riječke nadbiskupije medalju je dobila gđa. **Gordana Grubiša**, volonterka riječkog Hospicija od dana kada je otvoren pa do danas. Njezino polje djelovanja proteže se od brige za ljude, preko pomaganja pri organizaciji raznih događaja, do brige za biljke i životinje. Uređuje hospicijske knjige sjećanja u koje upisuje imena umrlih osoba i riječi kojima se rodbina oprašta od pokojnika. Sve svoje vrijeme i energiju daruje kako bi pomogla drugima, sretna što to čini baš u Hospiciju.

Po izboru riječkoga nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića ovogodišnju medalju sv. Vida dobila je doktorica **Lidija Gović-Golčić**, specijalist obiteljske medicine, liječnica naših svećenika, posebno onih koji kao umirovljenici žive u Svećeničkom domu na Belvederu, te dr. Goran Golčić onkolog koji obavlja specijalističku onkološku djelatnost u riječkom hospiciju. Dr. Marin Golčić, sin, napisao je znanstveni rad o kvaliteti života onkoloških bolesnika u terminalnoj fazi bolesti u našem riječkom hospiciju. Budući da, kako vidimo, cijela obitelj stručno i znanstveno prati i pomaže naš hospicij, ovom medaljom dr. Lidiji Golčić, supruzi i majci, Riječka nadbiskupija želi iskazati zahvalnost i priznanje svim članovima ove ugledne obitelji, koja stanuje u Tizianovoj ulici preko puta hospicija.

Riječki nadbiskup odlučio je medalju sv. Vida dodijeliti i gđi. **Mireli Puljek**, majci sedmero djece. Gđa. Puljek profesorica je engleskog i njemačkog jezika, sudski tumač i prevoditelj, ali njezino najvažnije zvanje je ono supruge i majke. U današnjem društvu kada su obitelji s mnogo djece rijetke, pogotovo ako majka želi i poslovnu karijeru, Mirela Puljek i njezina obitelj svjedoče da je uz puno vjere i ljubavi moguće sve uskladiti i radosno vjeru svjedočiti na poslu, u obitelji i u župi.

Tribina

50 godina metropolijuskog sjedišta u Rijeci

U povodu proslave 50. obljetnice uspostave crkvene pokrajine sa sjedištem u Rijeci, tada Riječko-senjske metropolije, 10. lipnja u Nadbiskupskom domu u Rijeci održana je tribina na kojoj su o povijesti i sadašnjosti Riječke metropolije govorili riječki nadbiskup i metropolit Ivan Devčić, crkveni povjesničar dr. sc. Marko Medved, te rektor riječke katedrale i prvostolnice sv. Vida mons. mr. Matija Matičić.

Bio je to uvod u središnju proslavu zlatnog jubileja Riječke metropolije koje je održana 15. lipnja na blagdan sv. Vida, zaštitnika riječke katedrale i nadbiskupije. Tim su povodom biskupi metropolije uputili poruku zajedništva vjernicima ove crkvene pokrajine u čijem su sastavu Riječka nadbiskupija, Gospičko-senjska biskupija, Krčka biskupija te Porečka i Pulska biskupija. O toj je poruci na tribini govorio riječki metropolit Ivan Devčić istaknuvši kako je prije 50 godina uspostava metropolije sa sjedištem u Rijeci izazvala veliko oduševljenje. Ona je značila okupljanje katolika u logičnu teritorijalnu cjelinu koja je još od prije Drugog svjetskog rata bila razdijeljena na više strana. Nova metropolija obuhvaćala je područje unutar granica današnje Republike Hrvatske od krajnjeg zapada u Istri do Korduna na istoku i Zrmanje na jugu, a sačinjavale su ju novoosnovana Riječko-senjska nadbiskupija, Krčka biskupija te Porečka i Pulska biskupija. „Jedini koji nisu bili toliko oduševljeni su Senjani jer sjedište biskupije više nije bilo u tom gradu nego u Rijeci, a senjsko-modruški biskup Viktor Burić, koji je stolovao u Senju te od tamo upravljao i povjerenom mu Riječkom biskupijom, postao je riječko-senjski nadbiskup i metropolit sa sjedištem u Rijeci“, rekao je nadbiskup na tribini. „Ipak i prije 50 godina, u svojim su izjavama biskupi isticali zajedništvo, solidarnost i suradnju vjernika na ovom području. Mi današnji biskupi svojom smo se porukom nadovezali na njihove poruke odaslane pri ustanovljenju metropolije. Osim što su ceste, tuneli i mostovi prostorno povezali naše biskupije potrebno je prokopati i duhovne tunele kroz brda koja nas dijele, obale premostiti mostovima solidarnosti, a duhovne otoke povezati bržim i boljim brodovima na duhovni pogon“ citirao je nadbiskup dio poruke koju su povodom zlatnog jubileja potpisala sva četvorica biskupa

Riječke metropolije: gospičko-senjski biskup Zdenko Križić, krčki biskup Ivica Petanjak, porečki i pulski biskup Dražen Kutleša te dakako nadbiskup i metropolit Ivan Devčić. Poruka je objavljena kao zasebno izdanje u formi knjižice te u mjesečniku Zvona.

Opovijesnim prilikama u tadašnjoj Hrvatskoj, koja je bila u sastavu Jugoslavije, govorio je dr. sc. Marko Medved. Podsjetio je da su te godine u Vatikanu preokrojene i granice drugih crkvenih pokrajina u Hrvatskoj pa je tako Zadar prestao biti sjedište metropolije, a Split je to ponovno postao. „Te odluke izazvale su i pokoje negodovanje, a najbolje je prihvaćena odluka o uspostavi Riječke metropolije.“ Istaknuo je kako je tom uspostavom riješeno i pitanje teritorija Krčke biskupije, a 8 godina kasnije i Porečke i Pulske biskupije koje zbog talijanske okupacije dijela teritorija nisu do tada bile cjelovite. „Rijeka je tada bila logičan izbor za metropolijско sjedište jer je, kao i danas, bila grad kojem je gravitirao cijeli taj dio Hrvatske. Crkva u određivanju biskupijskih granica slijedi civilne modele i cjeline i prilagođava se povijesnim okolnostima. Tako je bilo i te 1969. godine“ rekao je Medved.

O programu proslave zlatnog jubileja govorio je rektor riječke katedrale i prvostolnice mons. Matija Matičić. Osim središnjeg slavlja na blagdan sv. Vida, u tjednu koji mu prethodi bit će postavljena izložba u suradnji s Gradom Rijekom na Korzu na kojoj će biti izloženo sakralno blago katedrale te uspomene na osnivanje metropolije čime je ona postala prvostolnica. Svečani ton tribini u povodu proslave zlatnog jubileja dao je nastup solistica Schole Cantorum Rijeka, Neli Salković i Dajane Lupić, uz klavirsku pratnju zborovođe Ingrid Haller, prof., a tribinu je vodila Helena Anušić.

Danijel Delonga

„Rijeka je tada bila logičan izbor za metropolijско sjedište jer je, kao i danas, bila grad kojem je gravitirao cijeli taj dio Hrvatske.

Crkva u određivanju biskupijskih granica slijedi civilne modele i cjeline i prilagođava se povijesnim okolnostima. Tako je bilo i te 1969. godine“, rekao je dr. Medved.

NAGRADE GRADA RIJEKE DODIJELJENE HOSPICIJU

Na svečanoj sjednici Gradskog vijeća, povodom proslave Dana grada i zaštitnike Rijeke sv. Vida, dodijeljena su javna priznanja Grada Rijeke. Ovogodišnja dobitnica Zlatne plakete Grb Grada Rijeke je ravnateljica Hospicija, s. Daniela Orbanić. Jedna od dobitnica Godišnje nagrade je i Jasna Buketa za humanitaran rad u Hospiciju Marija Krucifiksa Kozulić te za autorstvo i uredništvo knjige Odlasci nastale povodom 5. obljetnice rada ustanove.

Osvrnuvši se na svojih 6 godina vođenja ove ustanove, ravnateljica s. Daniela tim je povodom istaknula kako ova nagrada pripada cijelom hospicijskom timu. "Ravnateljica sam Riječkog hospicija od 2013. god. Krenula sam graditi nešto bez hrvatskih uzora i suvremenika, a ni sljedbenika nemam previše.

Put nije bio lak, nije ni sad posut ružama. Organizacijsku strukturu sam postavila, ali dobiti ljude da ostanu s umirućima i potom da komuniciraju unutar organizacijskog okvira - daleko je teže. Poticao me Osnivač, inspirirali prijatelji, savjetnici, članovi obitelji. Neki su istinski pomagali, poneki i odmagali.

Voditi kuću u kojoj se ljudi rastaju sa životom, ljudi s ljudima, je vjerojatno najteži posao na svijetu. Nema poslovne škole koja te to može naučiti. No, za ruku te drži ljubav prema bližnjem, a ta se ljubav umnaža i vraća. Shvatiš da nema drugih ljudi, da nismo različita ljudska bića jer je njihova religija možda drugačija ili zato što uopće nisu religiozni. Nema toga u Krucifiksinom hospiciju.

Dostojanstvena smrt, dostojanstvo ljudske osobe - poveznica je višekulturalnosti i međukulturalnosti. Svi volonteri, dobročinitelji, pojedinci, obitelji dobre volje, ljudi koji poklanjaju svoje vrijeme i svoje darove - doživljavaju Hospicij kao mjesto poštivanja i razumijevanja drugih kultura, društava, potrebe.

Silno sam ispunjena zbog toga i ponosna da sam kao sestra Presvetog Srca Isusova okružena rimokatolicima, članovima Pravoslavne Crkve, evangelicima, muslimanima, ateistima... ljudima, ljudima jednom riječju. Međukulturalne dijaloge vodim svakodnevno i tvrdim da ovog mjesta ne bi bilo da nije upravo tako. Zaključno naglašavam da je u središtu mog rada čovjek, ublažavanje boli, nikakova doktrina, dakle. Svi zajedno prakticiramo svjetsku etiku. Tako će biti i u budućnosti.

Zahvalna sam svima - iznimno velikom broju ljudi koji su mi pomogli kroz teške trenutke ustrojavanja "kuće sna" i koji to čine do danas. Zlatna plaketa je naša, ne samo moja."

J. B.

SV. VID ZAŠTITNIK POLICIJSKE KAPELANIJE PRIMORSKO-GORANSKE

Djelatnici Policijske uprave Primorsko-goranske, kapelanije sv. Vid, proslavili su 14. lipnja svog zaštitnika. Učinili su to dan ranije od samog blagdana jer sv. Vida 15. lipnja i grad Rijeka slavi kao svog zaštitnika. Misu je u crkvi Uznesenja Marijina u središtu grada predvodio generalni vikar Vojnog ordinarijata don Marko Medo, a propovijedao je vojni kapelan iz Đakova vlč. Vlado Mandura. Na misi je koncelebriralo desetak vojnih kapelana iz cijele Hrvatske.

Okupljene djelatnike propovjednik je potaknuo da životom svjedoče dobro koje postoji u svakom čovjeku te da u tome nadahnuće pronađu u sv. Vidu i Isusu Kristu koji su za to dobro i ljubav bili spremni i umrijeti. „Neka nam njihov primjer bude snaga za svjedočenje u svijetu poremećenih kriterija za vrijednosti, u kojemu nedostaje ljubavi kojoj je izvor u Bogu“, rekao je propovjednik ohrabrivši djelatnike da s ljubavlju i savjesno obavljaju svoju službu.

Djelatnici policije u prikazanju darova simbolično su se prisjetili najvažnijih postulata svoje službe, a to su hrabrost, vjernost, ljubav, požrtvornost...

OTVORENJE DANA SVETOG VIDA

Blagoslovom zastave sv. Vida i misnim slavljem u riječkoj prvostolnici u četvrtak 12. lipnja započela je trodnevna duhovna priprema za proslavu blagdana sv. Vida, nebeskog zaštitnika Riječke nadbiskupije i 50 godina uspostave metropolije u Rijeci. Zastavu je blagoslovio rektor prvostolnice mons. mr. Matija Matičić. Podsjetio je na kršćansku tradiciju grada na Rječini te kazao da je prvi dan trodnevne duhovne pripreme posvećen obiteljima. Misu je predslavio mladomisnik vlč. Domagoj Duvnjak koji je za svećenika zaređen 8. lipnja. Na misi je pjevao Dječji zbor "Zvezdica mira" s Viškova.

U poticajnoj propovijedi istaknuo je da je obitelj Crkva u malom. Ona je mjesto gdje bi trebala rasti ljubav, poniznost, sebedarje, velikodušnost i ostale krjeposti. Roditelji imaju dvostruku ulogu. S jedne strane osigurati budućnost svojoj djeci tako da ih školuju i financijski podrže, a s druge strane prenijeti im živu vjeru u Živoga Boga. Crkva nam za uzore stavlja Svetu Obitelj koja je put svake obitelji, kazao je vlč. Duvnjak. Za slijediti ovu obitelj potrebno je srce otvoreno Bogu, milosrđe među članovima obitelji, prema drugima i žrtvovati se iz ljubavi, biti ponizni i vidjeti istinu o sebi, svojoj grješnosti i o Veličini Božjoj. Iz srca izlazi sve dobro i zlo i po srcu ćemo biti suđeni, kazao je propovjednik.

Podsjetio je na izrjeku da obitelj koja moli zajedno, ostaje zajedno. Ako je netko od članova obitelji odlutao od Crkve, moli za njega. Poslani smo jedni drugima i jako je važno da djeca odrastaju u molitvenom okruženju. To je kao kada biljka raste uz izvor vode i na mjestu gdje ima dovoljno sunca. Tada joj je lako rasti, pojasnio je vlč. Duvnjak.

H. A.

Na kraju mise voditelj Ureda za obitelj Riječke nadbiskupije mons. Ivan Nikolić podijelio je 66 potvrđnica roditeljima koji su završili radionice programa Praćenja mladih bračnih parova u Pastoralnoj godini 2018. - 2019. u DV "Nazaret", DV "Zvezdica mira" i DV "Mima". Tema u okviru koje su se radionice odrađivale pod stručnim vodstvom bila je: "Roditeljstvo, zanat koji se ne uči, nego radi".

Gospić
Metropolitanski
susret svećenika
Riječke metropolije
i Zadarske
nadbiskupije

Zajedništvo u zauzetosti za spas duša i za Krista

Predvoditelj slavlja nadbiskup Devčić zahvalio je domaćinima na ugošćavanju, a pogotovo u godini kada se slavi 50. obljetnica od osnutka Riječke metropolije.

U Gospiću i na Udbini 25. lipnja održan je metropolitanski susret svećenika Riječke metropolije (Riječke nadbiskupije, Porečke i Pulske, Krčke i Gospičko-senjske biskupije) te Zadarske nadbiskupije koji je okupio stotinu svećenika i domaćih bogoslova kao i njihovih biskupa. Sve ih je na početku u biskupskom ordinarijatu pozdravio domaći biskup Zdenko Križić, posebno riječkog nadbiskupa i metropolitu Ivana Devčića, porečkog i pulskog biskupa Dražena Kutlešu, krčkog biskupa Ivicu Petanjka, dok jer u ime od-

сутnog zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića nazočio generalni vikar Josip Lenkić. Nakon pozdrava uputili su se na grob s. Žarke za koju je pokrenut postupak beatifikacije kao i za još šest sestara koje su stradale iz mržnje prema vjeri (s. Kornelija Horvat, s. Lipharda Horvat, s. Geralda Jakob, s. Konstantina Mesar, s. Trofima Milošlavić i s. Blanda Stipetić.)

Udbinsko druženje započelo je misom koju je predslavio riječki nadbiskup i metropolit Ivan Devčić, dok je propovijedao domaći biskup Zdenko Križić koji je istaknuo

važnost zajedništva među svećenicima, što doprinosi i jedinstvu cijele Crkve. Predvoditelj slavlja nadbiskup Devčić zahvalio je domaćinima na ugošćavanju, a pogotovo u godini kada se slavi 50. obljetnica od osnutka Riječke metropolije. Poticaj je to na veće zajedništvo da budemo jedno u zauzetosti za spas duša i zauzetosti za Krista.

Mons. Križić u propovijedi je progovorio o značaju svećeničkog poziva kroz slučaj Abrahama kome je Bog uputio teške pozive da bi mu služio. Božji zahtjev da Abraham mora sve ostaviti, sve napustiti i krenu-

Na grobu sestre Žarke

Prvi dio susreta održan je na gospićkom groblju sv. Marije Magdalene na kome je svjedočenje o poslijeratnoj krvavoj gospićkoj povijesti predstavio vrlo potresnim svjedočenjem predsjednik Hrvatskog društva političkih zatvorenika Ivan Vukić. „Gospićko groblje je mjesto brojnih užasa koje smo saznali od brojnih svjedočenja preživjelih kao i rodbine ubijenih, a sve je počelo u 6 sati 4. travnja 1945. godine kada su partizani iz 4. armije započeli granatiranjem napad na Gospić te susjedni Lički Osik i Perušić. Nakon što je popodne prestalo granatiranje krenuli su psi rata, a klanje i ubijanje je trajalo 48 sati. Novčica je bila prepuna leševa, a prema svjedočenju Dušana Vukovića (14 god.) pobijeno je preko 400 ljudi. Dio zatočenih je strijeljan, dio je odveden u logor, a dio pušten. Tada su ubili svećenike Dragutina Kukalja, Vladimira Kargačinac i Frana Biničkog, dok je Nikola Mašić nakon uhićenja i mučenja začudo ostao živ. Posebno je okrutna bila sudbina s. milosrdnice Žarke Ivasić koju su iz bolnice u Otočcu gdje je radila kao medicinska sestra odveli u Gospić gdje je neutemeljeno osuđena i strijeljana od strane partizanke Šolaje.”

ti u nepoznato je bitna karakteristika svakog Božjeg posebnog poziva: ostavljanje i napuštanje puno toga što ti je bilo drago i u čemu si imao određenu sigurnost. Od spremnosti na ostavljanje zavisi ostvarenje poziva. Bog precizno nabraja sve što Abraham mora napustiti. Božji zahtjevi slijede jednu psihološku gradaciju: idu od najlakšeg ka najtežem. Prvi zahtjev jest «idi iz zemlje svoje». Nije teško za jednog nomada ili polunomada ostaviti svoju zemlju, jer to mu je navika; jer nikada se previše i ne zadržava na jednom mjestu. Drugi zahtjev je puno teži jer glasi: «ostavi svoj zavičaj», tj. ostavi svoje pleme, svoju rodbinu. Ostaviti rodbinu uvijek nosi sa sobom nesigurnost. Manji broj osoba veća nesigurnost. Treći zahtjev je: «ostaviti dom očinski». Bez sumnje, najteži Božji zahtjev. Jer ostaviti obiteljski dom znači ostaviti iza sebe svaku sigurnost, predati se neizvjesnosti, živjeti samo od vjere i pouzdanja u Boga.

Čini se da je to trajna Božja pedagogija prema osobama koje su spremne slušati Boga: uvijek traži sve više. Najveći problem je u tome što osoba u Božjem pozivu dobro vidi što treba ostaviti, žrtvovati, ali uopće ne vidi što umjesto toga dobiva. Tako i u slučaju Abrahama: jasno mu je rečeno što sve mora napustiti i ostaviti, ali mu nije jasno rečeno kamo on to treba ići. Osim toga sva Božja obećanja su u futuru. Još gore je što ni jedno od tih obećanja nije, ljudski govoreći, realna budućnost.

Abraham nesuglasice s bratom rješava, ne nasiljem kao Kajin, nego mirnim putem. Ovaj put redovito zahtijeva žrtve i odricanja. Kada osoba uspostavi mir sa svojim bratom, može onda živjeti i harmoniju s Bogom. Ono prvo se ne može preskočiti. Neizmirenost sa bratom i sestrom ne mogu se pokriti ni žrtvom ni oltarom. Ništa ne može nadomjestiti izmirenje. I Isus je tu bio do kraja jasan: «Ako prinosiš svoj dar na žrtvenik pa se ondje sjetiš...». U prvom dijelu Abrahamove povijesti nalazimo mnoga negativna obilježja: Abraham je zatvoren u svoj egoizam, i bira uvijek ono što njemu paše, bez obzira na druge. Iza toga se Abraham posve promijenio: prihvaća rizik da daje prednost drugima u izboru. Tada je za njega sve krenulo pozitivno.

Ovdje bih stao. Mislim da smo svi mogli razumjeti poruke koje itekako vrijede i za nas danas,“ zaključio je biskup Križić svoju homiliju.

Nakon mise svećenici su se nakon zajedničkog slikanja uputili u dvoranu kriptu gdje je predavanje o nastanku Crkve hrvatskih mučenika održao mons. Mile Bogović, idejni začetnik i realizator spomenutog svenacionalnog hrama posvećenog hrvatskim mučenicima kroz povijest. Na koncu je slijedila okrpja i završetak susreta.

Zvonko Ranogajec

19. obljetnica smrti nadbiskupa Tamaruta

TIHO JE NOSIO SVOJ KRIŽ

Povodom 19. obljetnice smrti Riječko-senjskog nadbiskupa i metropolite mons. dr. Antona Tamaruta, njegov nasljednik riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić 27. lipnja predvodio je misu u katedrali sv. Vida, gdje počivaju njegovi zemni ostaci. „Došli smo danas zahvaliti Bogu za sve što nam dariva, a često to zaboravljamo. U liku pokojnog nadbiskupa i metropolita možemo vidjeti koliko smo sretni bili što smo

teškim vremenima Domovinskog rata na čelu mjesne Crkve imali takvog pastira koji je ljude susretao, obilazio i pomagao te onima u potrebi, a bile su to izbjeglice, dao na raspolaganje sve što je mogao“, rekao je nadbiskup Devčić prisjećajući se svog prethodnika na čelu nadbiskupije sa sjedištem u Rijeci koja je tada obuhvaćala veći teritorij od današnjeg.

„U tim ratnim danima on je posjedovao najjače oružje, molitvu“, objasnio je nadbiskup. Tadašnja Riječko-senjska nadbiskupija obuhvaćala je područje današnje Riječke nadbiskupije i Gospičko-senjske biskupije na čijem teritoriju su se vodile oružane borbe. Brojne su izbjeglice iz tog kraja, ali i drugih krajeva Hrvatske zahvaćenih ratom dolazile u mirnije područje na sjevernojadranskoj obali. „Nadbiskup Tamarut vodio je brigu o njima i dao im na raspolaganje nadbiskupijska dobra, zgradu u Lovranu i u Rijeci gdje se kasnije smjestio Dom za žene i djecu Sv. Ana“.

Anton Tamarut 1986. godine imenovan je šibenskim biskupom i tu je služio dvije godine. Nakon toga prebačen je kao biskup koadjutor u Rijeku gdje je 1990. godine naslijedio nadbiskupa Josipa Pavlišića. „Iako narušena zdravlja, 1990. godine dobio je na upravljanje veliku nadbiskupiju zahvaćenu ratom. O snažen vjerom, nikada se nije žalio i tiho je nosio svoj križ“, rekao je nadbiskup Devčić. Nadbiskup Tamarut preminuo je iznenada u 68. godini života 28. lipnja 2000. godine.

Po završetku misnoga slavlja svećenici i vjernici, predvođeni nadbiskupom Devčićem te generalnim vikarom mons. Emilom Svažićem, biskupskim vikarom za pastoral i rektorom katedrale mons. Matijom Matičićem, te kanonicima prvostolnog kaptola pomolili su se kod groba nadbiskupa Tamaruta u riječkoj katedrali.

Danijel Delonga

ZAVRŠETAK AKADEMSKE GODINE NA TEOLOGIJI U RIJECI

Teologija u Rijeci, područni studij Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, 7. lipnja svečano je obilježila završetak akademske godine. Misu zahvalnicu u kapeli bogoslovnog sjemeništa predvodio je riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić, a suslavili su porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša, gospičko-senjski biskup mons. mr. Zdenko Križić te biskup u miru mons. dr. Mile Bogović koji je i propovijedao. Nakon misnog slavlja na kojemu su sudjelovali profesori i bogoslovi, u sjemeništu je održana redovita sjednica Stručnog kolegija. „Danas smo ovdje kako bi Bogu zahvalili za sve darove koje smo po ovoj ustanovi primili“, rekao je na početku mise nadbiskup Devčić te podsjetio da bogoslovno sjemenište Ivan Pavao II. i Teologiju u Rijeci pohađaju bogoslovi iz 4 nad/biskupije Riječke metropolije te iz Zadarske nadbiskupije.

Na misi je propovijedao dr. Mile Bogović, dugogodišnji profesor povijesti, o svojoj omiljenoj temi, spašavanje povijesti. Istaknuo je kako i sveto pismo i kršćanska predaja uče o tome koliko je povijest važna te upozoravaju i da su moguće razne zlouporabe tumačenja povijesti, njezino prešućivanje, brisanje, relativiziranje pa čak i podmetanje lažne povijesti. Na kraju mise biskupu je zahvalio rektor bogoslovije dr. Mario Tomljanović. „Hvala oč biskupe što nas učite što je povijest i što sadašnjost te kako ići prema budućnosti.“

D. D.

Razgovor
s izv. prof.
dr. sc.
Nikolom
Vranješom

Hodočašće, vjersko ili turističko putovanje?

Ljetni mjeseci prilika su mnogima za putovanje na zasluženi odmor koji nerijetki odlučuju iskoristiti, u osobnom ili aranžmanu neke župe ili turističke agencije, za hodočašće. Razgovaramo s autorom knjige "Hodočašće, putovanje prema svetom" u kojoj piše o pastoralu u turizmu.

Razgovarala: Helena Anušić

○ **S obzirom da smo turistička zemlja, jesu li vjernici, ali i oni koji organiziraju hodočašća u dovoljnoj mjeri upoznati s razlučivanjem pojmova turističkog i vjerskog putovanja s pojmom hodočašća?**

To se može potvrditi samo do neke mjere jer su mnoge osobe u Crkvi i oko nje uključene u ove oblike putovanja, ali nisu u dovoljnoj mjeri upućene u razlike. Naime, čini se da su to vrlo slične stvarnosti, međutim iz teološke perspektive vjere, a onda iz kulturne perspektive, to su različite vrste putovanja. Njihovo razlikovanje veoma je važno. Turizam općenito možemo definirati kao društveni i kulturalni fenomen, oblik putovanja promjene mjesta boravka iz različitih motiva (odmor, zdravstveni turizam, kongresni turizam itd.). Hodočašće je jedno tipično vjersko putovanje motivirano vjerskim motivima i prema recentnim dokumentima Katoličke Crkve. Osim što je motivirano vjerskim motivima, određeno je time da se posjeti svetište i da se preko tog posjeta napreduje u vjerskom životu. Hodočašće je vezano uz sakramentalni, molitveni život, a vjerski turizam bio bi nešto između hodočašća i turizma jer u njemu bitnu ulogu imaju i vjerski motivi, ali ne u mjeri kao kod hodočašća. Tako npr. vjerskim turizmom možemo definirati

različite izlete koji u sebi imaju vjerske motivacije te provođenje godišnjih odmora u vjerskih kućama kao što je naš Dom pastoralnih susreta u Lovranu.

○ **Pastoralist ste i pastoralac. Koji su preduvjeti i mogućnosti teološko-pastoralnog pristupa fenomenu turizma?**

Fenomenu turizma Crkva u posljednje vrijeme, osobito nakon Drugog vatikanskog koncila nastoji vrjednovati na pozitivan način kao i sve druge fenomene koji su bitno vezani uz kulturu čovjeka, a koji se možda ne čine osobito teološki važnima. Primjer su sport, umjetnost, pitanje kvalitete života itd. Crkva prepoznaje da je turizam opći svjetski fenomen o kojemu se danas govori u kontekstu 'industrije u turizmu'. Ne trebamo posebno isticati u kojoj mjeri je ta ista 'industrija' važna za našu domovinu. Crkva ga nastoji vrjednovati pozitivno, ali uvijek jasno ističući opasnosti koje sa sobom donosi taj fenomen i pokušavajući se u odnosu na njega baviti evangelizacijom što je bitna zadaća Crkve.

○ **Turizam, osobito vjerski turizam važan je u kontekstu ekumenizma i medureligijskog dijaloga. Koristimo li tu granu industrije za unapređenje medureligijskih odnosa i očuvanje te promicanje sakralne baštine?**

○ **Hrvatski biskupi na tom su tragu već 2000. godine u dokumentu Župna kateheza u obnovi župne zajednice predložili osnivanje živog vjerničkog kruga pod nazivom "Zajednica na putu". Prof. Vranješ, Republika Hrvatska turistička je zemlja. Jeste li zadovoljni na koji način se predstavlja vjerski turizam?**

Vjerski turizam je područje velikih mogućnosti za razvitak. S jedne strane može se tvrditi da je u našoj domovini kulturna baština vjerskog tipa nezaobilazni element turističke ponude. Tu u prvom redu mislimo na našu katoličku zajednicu koja je u RH dominantna. Međutim, drugo je pitanje kako se ta ponuda predstavlja i na koji način je uključena u turistička i vjersko-turistička kretanja. Mislim da tu ima jako puno prostora za djelovanje i da je vjerski turizam u našoj zemlji predstavljen na usmjeravanje na pojedine elemente vjerske baštine. Ono što kao teolog i svećenik smatram da treba učiniti jest buđenje duhovnog i vjerskog iskustva koje će tada više sličiti na hodočašće, nego na sam vjerski turizam. Na taj način neće sve ostati na jednoj informativnoj i kulturnoj razini, nego da Crkva iz pastoralne perspektive sva ta mjesta i događanja iskoriste za dovodenje osoba koje su u vjeri do vjerskog iskustva, a druge koji nisu vjernici ili različitih vjerskih svjetonazora, da im se ponudi vizija života iz perspektive kršćanstva koju nazivamo evangelizacijom. Njima bi to mogao biti dobar susret s kulturnom i vjerskom baštinom koja ih može oplemeniti.

Govorimo li o vjerskom turizmu ili turizmu općenito, smatram da tu temu nismo ni izdaleka dobro iskoristili. Mislim da je to nešto što se prepušta osobnim inicijativama ili zauzetijim pastoralnim djelatnicima. Crkva nudi dokument o tome, a ova moja knjiga mali je prilog toj temi i na teorijskoj razini sve je jasno, no u praksi situacija je sasvim drugačija. Na našim prostorima možemo reći da je ekumenizam i međureligijski dijalog opterećen mnogim stvarima. Zato prostori koji su više neformalnog tipa (turizam i vjerski turizam) bivaju prepušteni inicijativama pojedinaca ili vjerskih zajednica. Postoji još jako puno prostora za napredak.

○ **Kakvo je Vaše mišljenje o hodočašćima koja se organiziraju i na koja odlaze i osobe koji nisu vjernici radi atraktivnosti hodočasničke destinacije, a ne pravih motiva zbog kojih se hodočašće organizira?**

To pitanje otvara problem hodočašća kao takvog. Usudim se reći da su brojna hodočašća, izuzevši onih koje npr. organiziraju biskupijske zajednice ili koja su vezana uz pojedine velike obljetnice pa se uz njih pokaže veći stupanj pozornosti, organizirana na necjelovit način. To je bio i jedan od motiva za pisanje ove knjige kojom sam htio dati doprinos organiziranim hodočašćima. Za odlazak na hodočašće potrebna je priprava u župnoj zajednici ili zajednici koja ga organizira. To podrazumijeva katehetsku pripravu, osobito osoba koje će se uključiti u hodočašće. To ne znači da mi možemo ili trebamo braniti onima koji nisu redoviti sudionici vjerske prakse da sudjeluju na hodočašćima, ali trebamo učiniti sve kao pastoralni djelatnici da i njih prije hodočašća katehiziramo. Oni moraju znati zašto je bitno to putovanje na koje žele krenuti. Moraju znati što ih očekuje na tom putovanju i biti pripravi uključivati se u duhovne, sakralne i molitvene sadržaje hodočašća koji su ključni dio hodočašća kako bi se izbjegle razne situacije koje se mogu susresti na mnogim hodočašćima. Naime, postoje situacije da dio ljudi pođe na hodočašće, ali ne želi iz nekih svojih razloga sudjelovati u cjelovitom programu. Te situacije trebalo bi svesti na minimum i u tome može pomoći dobra priprava.

NAJAVLJEN PROGRAM 14. NADBISKUPIJSKOG HODOČAŠĆA U SVETU ZEMLJU

Nadbiskupijsko hodočašće u Svetu Zemlju, Izrael i Palestinu održava se u godini proslave 20. obljetnice Riječke nadbiskupije i biskupskog posvećenja riječkog nadbiskupa mons. dr. Ivana Devčića, a u organizaciji Kršćanskog centra Svete Zemlje i Riječke nadbiskupije, rekao je na konferenciji za novinare 30. svibnja u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata biskupski vikar za pastoral mons. mr. Matija Matičić. Također, ovo hodočašće ujedno je i izraz podrške i pomoći kršćanima na području Svete zemlje, osobito u Palestini. „Putovati je sigurno i nema nikakvih upozorenja niti zabrana“, rekao je mons. mr. Matičić dodajući da će hodočasnici od 3. do 10. ožujka 2020. g. posjetiti sva važna mjesta u Svetoj zemlji.

Hodočašće u Svetu zemlju izazov za svakog čovjeka, a napose za svakog kršćanina jer tamo je sve nastalo, sve se dogodilo, rekla je s. Mirjam Radošević. „Tamo se dogodilo stvaranje, ali tamo je čovjek i pogriješio. Tamo se dogodilo i obećanje spasenja i to spasenje se i ostvarilo po Isusu Kristu. Sveta zemlja je domovina za svakoga od nas. Tamo smo u vjeri rođeni i voljela bih da ovo hodočašće bude jedan izazov da se čovjek vrati vjeri i zaživi svoju vjeru. Da to ne bude samo jedno putovanje, znanstveno istraživanje ili samo jedan lijepi događaj, nego da spoznamo tko je Isus Krist. Tamo se dogodila najveća tragedija čovječanstva jer je ubijen Bog, ali i najveća pobjeda jer je Krist uskrsnuo i vratio čovjeka Bogu.“

Sudjelovanje na Nadbiskupijskom hodočašću jedinstveno je iskustvo, istaknuo je izv. prof. dr. Nikola Vranješ. „Čovjek tada putuje ‘sa svojim’ i doživljava posebnu obiteljsku atmosferu svoje nadbiskupije, a s druge strane i atmosferu zemlje koja mu predstavlja duhovnu domovinu. Sveta zemlja je duhovna domovina svih nas i svi koji su uključeni u organizaciju dobronamjerni su i stručni i od njih čovjek može puno naučiti i puno toga lijepoga doživjeti“, kazao je izv. prof. dr. sc. Vranješ.

Broj mjesta je ograničen i cijena hodočašća je 990 američkih dolara i 450 eura koje je moguće platiti obročno, rekao je mons. Matičić.

Upite i prijave mogu se izvršiti kod nadbiskupijske povjerenice za udruge i hodočašća s. Mirjam Radošević, u Uredu za pastoral Riječke nadbiskupije ili samostanu sestara milosrdnica (Kresnikova 15, 51000 Rijeka), kao i pozivom na broj telefona: 091 589 3347 i e-adresu: biskupski.vikar@gmail.com.

Hodočasnici će u tjedan dana imati priliku posjetiti spilju Marijina Navještenja u Nazaretu, brdo Preobraženja Isusova, Kanu Galilejsku, Galileju, rijeku Jordan i Galilejsko jezero, Betlehem, Jeruzalem, izraelski parlament – Kneset, naj stariji naseljeni grad na svijetu Jerihon, Mrtvo more, Maslinsku goru, brdo Golgotu... ●

Ususret stoljetnici bivšeg Grada Sušaka (1919. - 2019.)

PRESAHNUO “VRT SV. LOVRE” NA SUŠAKU

Da je ostao gradom, Sušak bi ove godine slavio stoti rođendan jer je 1919. godine dotadašnje općinsko naselje uzdignuto na gradsku razinu. Status grada pod nebeskom zaštitom rimskog mučenika đakona Lovre Sušak je zadržao do 1947. godine kad je na obalama Rječine administrativno nastalo jedinstveno naselje nazvano Rijekom.

Piše: Goran Moravček

Sveti Lovro, čiji blagdan obilježavamo 11. kolovoza, zaštitnik je Sušaka, nekoć grada, a danas samo četvrti Rijeke. Da je ostao gradom, Sušak bi ove godine slavio stoti rođendan jer je 1919. godine dotadašnje općinsko naselje uzdignuto na gradsku razinu. Status grada pod nebeskom zaštitom rimskog mučenika đakona Lovre Sušak je zadržao do 1947. godine kad je na obalama Rječine administrativno nastalo jedinstveno naselje nazvano Rijekom. Tako je postupno iz svijesti sušačkih Riječana nestao i običaj slavljenja sv. Lovre, čiji se lik nekoć nalazio na općinskom i gradskom grbu Sušaka.

To previše i ne čudi, jer su povijesno-političke (ne)prilike, koje su zadesile današnju Rijeku zatrle i mnoge druge činjenice iz našeg gradskog kolektivnog sjećanja. Živeći u istom gradu, Riječani/Sušačani tijekom minolog 20. stoljeća bili su izvrnuti snažnoj fašističkoj (1919. - 1943.), nacističkoj (1943. - 1945.) i komunističkoj (1945. - 1990.) ideologiji i upravi te su živjeli kao podanici u čak devet (9) država, ne računajući privremena državno-pravna uređenja, odnosno vojne uprave. Riječani, odnosno Sušačani bili su podložnici Austro-Ugarske Monarhije (1868. - 1918.), Države Slovenaca, Hrvata i Srba (1918.) Talijanske Regencije Kvarnera (1920.), Slobodne Države Rijeke (1920. - 1924.), Kraljevine Italije (1924. - 1943.), Kraljevine S.H.S, odnosno “stare” Jugoslavije (1918.-1941.), Trećeg Reicha (1943. - 1945.), “nove” Jugoslavije (1945. - 1990.) te Republike Hrvatske. Malo koji grad se u svijetu u tom pogledu može usporediti s Rijekom, koja je prije Berlina bila podijeljena zidom i bodljikavom žicom!

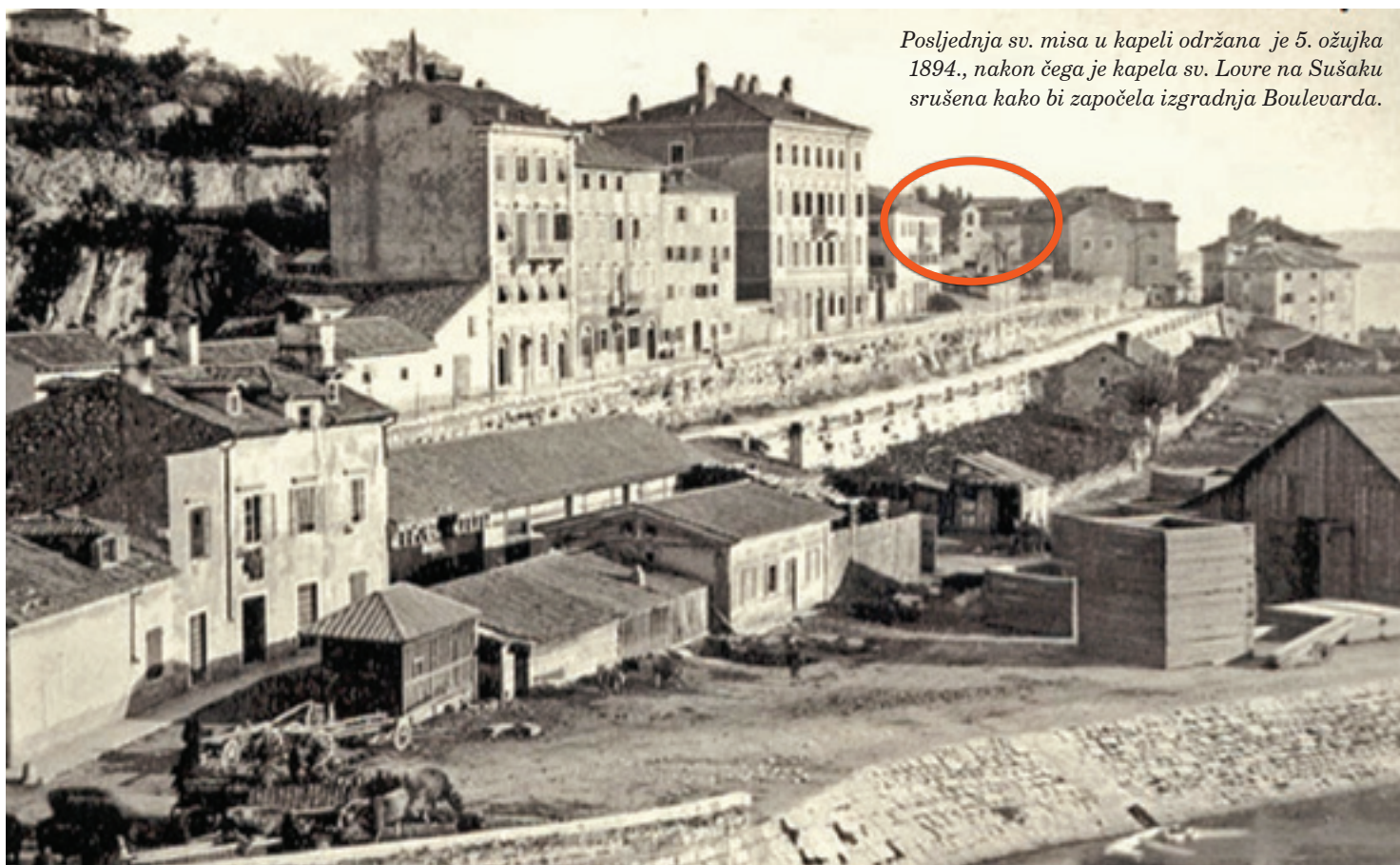
KAPELA SV. LOVRE

Na području gdje se nalazi Hrvatski kulturni dom na Sušaku bila je od davnine podignuta kapela sv. Lovre. Trsatski povjesnik Franjo Glavinić (Kanfanar, 23. lipnja 1585. - Trsat, 6. prosinca 1652.) u knjizi “Historia Tersattana” piše da je južno od kapelice, koja se nalazila na podnožju brijega gdje počinju Stube Petra Kružića, stajala “na oko dva strelometa daleko” crkva sv. Lovre. Bila je, navodi Glavinić, “sagrađena na grčki način (...) s vinogradom i sjenikom, a u starim našim spisima je nazvana ‘vrt sv. Lovre’”. Glavinić nadalje piše kako o toj crkvi nije našao nikakva drugog spomena, izuzev da ju je knez Martin Frankopan pripojio franjevačkom samostanu na Trsatu 1463. godine “za vječna trajna vremena”. Nema spomena u Glavinićevom rukopisu da je za tu kapelu početkom 17. stoljeća fra Serafin Schön po narudžbi franjevača načinio oltarnu sliku s prikazom sv. Lovre, kako tvrde neki autori. Franjo Glavinić, koji Službu trsatskog gvardijana i čuvara Svetišta Gospe trsatske obnaša 1632. - 1639., 1641 - 1648, 1651. - 1652. sigurno bi to znao jer je kao obnovitelj trsatskog samostana surađivao sa Schönom. Ovaj franjevački slikar podrijetlom iz Švicarske boravio je i radio upravo u Glavinićevo doba na Trsatu od 1630. ili 1631. do smrti 1642. godine.

Posljednja sv. misa u kapeli održana je 5. ožujka 1894., nakon čega je kapela sv. Lovre na Sušaku srušena kako bi započela izgradnja Boulevarda.

OD SVETOG LOVREČA DO SUŠAKA

Naselje na lijevoj obali Rječine, Sušak, koji se nekoć nazivao i Svetim Lovrečem ili Svetim Lovrom upravo po kapeli sv. Lovre, počelo se razvijati uz Karolinsku cestu što ju je tridesetih godina 18. stoljeća dao sagraditi od Rijeke do Karlovca austrijski car Karlo VI.

Posljednja sv. misa u kapeli održana je 5. ožujka 1894., nakon čega je kapela sv. Lovre na Sušaku srušena kako bi započela izgradnja Boulevarda.

Nakon raspada Austro-Ugarske, 29. listopada 1918. godine ustanovljena je Država Slovenaca, Hrvata i Srba u čijem je sastavu bio i Sušak. Sušak je proglašen gradom 23. listopada 1919. godine temeljem Ukaza koji je potpisao u ime njegovog veličanstva Petra I. po milosti božjoj i volji narodnoj Kralj Srba, Hrvata i Slovenaca mi Aleksandar nasljednik prestolja. Usprkos potpisu regenta Aleksandra Karađorđevića, on u stvarnosti tada nije vladao Sušakom, jer je grad još uvijek bio pod talijanskom okupacijom.

Da podsjetim, Država SHS nije bila međunarodno priznata i nije imala vojnu moć tako da je 16. studenoga 1918. talijanska vojska zauzela Rijeku i Sušak te područje od mosta Sv. Ane na Podvežici do Škrljeva uključujući Martinšćicu, Kostrenu sv. Lucije, Kostrenu sv. Barbare i Grobnišćinu do Kastva.

Iako je Rijeka bila formalno pod međunarodnom upravom, 12. rujna 1919. vlast prevratom preuzima Gabriele D'Annunzio čiji vojnici svakodnevno prelaze na sušačku stranu. Sukladno odredbama Rapallskog ugovora, potpisanog 12. studenoga 1920. godine između predstavnika Kraljevine SHS i Kraljevine Italije pitanje grada Sušaka ostalo je otvoreno. U siječnju 1921. D'Annunzio mora otići iz Rijeke, a regularna talijanska vojska povukla se 9. svibnja 1921. do mosta na Svetoj Ani tako da su Škrljevo, Draga, Kostrena i Martinšćica do Plumbuma te Grobnišćina do Orehovice došle i formalno u sastav nove južnoslavenske kraljevine.

U kolovozu 1922. godine, sukladno sporazumu postignutom s Italijom u Santa Margheriti, Kraljevini SHS je priznat suverenitet i nad Gradom Sušakom, ali tek 3. ožujka 1923. godine talijanske jedinice odlaze i dolazi jugoslavenska kraljevska vojska.

U oduševljenju što je nastupilo za Hrvate oslobođenjem, i pod slavlukom na kojemu je pisalo Jugoslavija, podignutom neposredno uz Trsatsko svetište i Crkvu Majke Milosti, kraljevsku vojsku je pozdravio trsatski župnik i prvi povjesnik Sušaka, dr. Andrija Rački, ushićen "jer naš je narod doista svoj u svome,

Živeći u istom gradu, Riječani/Sušačani su tijekom minulog 20. stoljeća bili izvrgnuti snažnoj fašističkoj (1919.-1943.), nacističkoj (1943.-1945.) i komunističkoj (1945.-1990.) ideologiji i upravitelju su živjeli kao podanici u čak devet (9) država, ne računajući privremena državno-pravna uređenja, odnosno vojne uprave.

on je gospodar svoje kuće". Pitajući se tada, pred tisućama oduševljenih Sušačana, "kome tu slobodu moramo zahvaliti?" župnik Rački je upro svoj pogled prema "junačkoj braći Srbima", tvrdeći kako je "Srbija naš Pijemont".

KATOLIČKI POKRET NA SUŠAKU

Unitarizirana jugoslavenska država, pod upravom dinastije Karađorđevića, nije, međutim, odgovorila na temeljne izazove vremena. Hrvatsko pitanje ostalo je neriješeno, a posebni prijepori nastali su na Sušaku, gdje se i dio Hrvata svrstao na stranu režima i unitarnoga jugoslavenstva. Suprotno tomu, na Sušaku je postojao i snažan nacionalni i vjerski katolički pokret sa sjedištem u samostanu časnih sestara sv. Križa pod vodstvom senjsko-modruškog biskupa dr. Ivana Starčevića i župnika Martina Bubnja, čiji će život biti okončan pred sam kraj Drugog sv. rata u jami Beždan pokraj Kostrene gdje je bio ubijen i bačen zbog svojih vjerskih i nacionalnih uvjerenja.

Talijanska fašistička vojska ponovo će okupirati Sušak 11. travnja 1941. godine bez borbe, a temeljem Rimskih ugovora koje su 18. svibnja te godine potpisali Ante Pavelić i Benito Mussolini.

Nakon kapitulacije Italije 8. rujna 1943. i privremenog bezvlašća, na Sušak 15. rujna 1943. godine dolaze njemačke nacističke vojne snage koje su se povukle 21. travnja 1945. nakon što su Titove partizanske postrojbe oslobodile grad i stavile ga pod suverenitet Federativne Republike Hrvatske u sastavu Demokratske Federativne Jugoslavije (DFJ).

Partizani su 3. svibnja 1945. godine ušli i u Rijeku. Sredinom rujna 1947. godine pokrenuta je politička akcija za ujedinjenje gradova Sušaka i Rijeke.

Zasebna gradska općina Sušak, kao III. rajon u sastavu gradske općine Rijeka, postojala je do 1962. godine. Usprkos pokušajima da se vrati naziv Grada Sušaka sva takva nastojanja do sad su bila – bezuspješna. Sušak je tako (p)ostao grad koji ne postoji s presahlom "vrtom sv. Lovre".

Domagoj Duvnjak i Josip Pende zaredeni za svećenike

Vlč. Josip Pende i vlč. Domagoj Duvnjak novi su svećenici Riječke nadbiskupije. Njih je za prezbitere u predvečerje blagdana Duhova, u subotu 8. lipnja u katedrali sv. Vida u Rijeci zaredio riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić u riječkoj prvostolnici.

Izrazivši na početku zahvalu Gospodinu za svećenički poziv kojima je obdario vlč. Pendu i vlč. Duvnjaka, nadbiskup je kazao da su se više godina, pod budnim okom svojih odgojitelja i profesora, a prije njih i svojih župnika i roditelja, spremali za ovaj sveti čas. Potaknuo je vjernike i okupljene svećenike da mole za njih, ali i za sve svećenike da budu svjesni veličine i svetosti službe koju su primili i da im nikada ne uzmanjka ni jedan od darova Duha Svetoga. „Što ih više budemo podržavali i pomagali, to će nam oni biti čvršćim i pouzdanijim osloncem na našem zemaljskom propuтовanju u vječnu domovinu. Zbog toga neka nam, draga braćo i sestre, ne prođe dan, a da se u molitvi ne sjetimo svojih župnika, kao i drugih svećenika i biskupa.“

U nastavku je spomenuo dokument „Na svetost pozvani. Pastoralne smjernice na početku trećeg tisućljeća“, u kojemu hrvatski biskupi kažu: „Služba naviještanja ima, u određenom smislu, vremensko prvenstvo u odnosu na ostale službe. Slavljenje otaj-

stava vjere i vršenje Kristove pastirske službe, pretpostavlja, name, vjeru i vjerničku zajednicu. A vjera se budi i zajednica saziva naviještanjem riječi“ (Na svetost pozvani, br. 16). Tim su riječima naši biskupi one kojima Crkva povjerava naviještanje Božje riječi i poučavanje u vjeri željeli potaknuti da to čine krajnje ozbiljno i odgovorno, jer bez dobra navještaja nema vjere, a bez vjere nema kršćanske zajednice, tj. nema Crkve. Također, biskupi ističu da navještaj Božje riječi nema samo ulogu početnog buđenja vjere „nego je sastavni i trajni dio svakog sakramentalnog slavlja i cjelokupnog života Crkve. Svjesni tolikog značenja Božje riječi u životu Crkve, opravdano je pitati se kako se ona danas kod nas naviješta u propovijedi, katehezi, u medijima i – što je najvažnije – kako je mi kršćani svjedočimo svojim životom. Budući da u tom pogledu stanje već dugo nije zadovoljavajuće ne samo kod nas nego u Crkvi općenito, pojavila se potreba za novom evangelizacijom, kazao je nadbiskup. „Propovjednička služba pretpostavlja trostruku vjernost: ‘vjeri Cr-

JOSIP PENDE rođen je 20. srpnja 1990. u Rijeci. Nakon osnovne škole upisao je srednju ekonomsku školu, a nakon toga i Ekonomski fakultet u Rijeci. Za vrijeme studija radio je u jednom osiguravajućem društvu 3 godine, sve dok nije osjetio da Bog zove putem svećeništva. Godine 2012. ulazi u riječko bogoslovno sjemenište „Sv. Ivan Pavao II.“ te godinu kasnije upisuje studij teologije na Teologiji u Rijeci gdje je ove godine diplomirao.

DOMAGOJ DUVNJAK rođen je 15. ožujka 1991. godine u Zagrebu. Nakon srednjoškolskog obrazovanja upisuje Katolički bogoslovni fakultet u Zagrebu kao laik. U to vrijeme javlja mu se pitanje o svećeničkom pozivu. Nakon dužeg molitvenog promišljanja pauzira studiranje te ulazi u dominikanski novicijat u Dubrovniku. Nakon položenih prvih jednostavnih zavjeta nastavlja studij teologije kao dominikanski bogoslov. Nakon pet godina redovničkog života javio se riječkom nadbiskupu mons. dr. Ivanu Devčiću i molio da ga primi kao bogoslova Riječke nadbiskupije. Nakon pozitivnog odgovora prešao je na bogosloviju kolegija Družbe Isusove na Jordanovcu gdje je i diplomirao. Član je Euharistijskih službenika Presvetog Srca Isusova i Marijina koji su dio duhovne obitelji Omnia Deo.

kve, Svetom pismu i njegovom crkvenom tumačenju, te vjernost čovjeku kojemu je navještaj upućen.' Zbog toga se propovjednička služba ne može valjano izvršavati bez dobrog poznavanja onoga što Crkva naučava, bez trajnog prijateljavanja s Božjom riječju u Svetom pismu i bez dobrog, a to znači i zainteresiranog, poznavanja prilika ljudi kojima je ona upućena.“

Navještaj Božje riječi vodi prema sakramentalnom susretu s Gospodinom, kao je propovjednik, dodajući da služba posvećivanja pretpostavlja službu naviještanja. Bez prikladna navještaja Božje riječi nema vjere, bez koje se ne mogu valjano ni primiti ni slaviti sakramenti. Također, novozavjetnom svećeništvu pripada pastirska služba kojom sam Gospodin, kao i prvim dvjema, nastavlja putem svećenika ostvarivati svoje djelo našega spasenja.

“To, dragi ređenici, morate uvijek imati na umu, pa nećete podležiti napasti da budete gazde i gospodari, a ne pastiri i poslužitelji Božjega naroda. Štoviše, slijedeći vjerno Gospodina, sve ćete se više poistovjećivati s povjerenim vam narodom, spremni čak i svoj život za njega žrtvovati. Tako će se ostvarivati odnos dubokog međusobnog poznavanja, sličnog onome o kojem Isus govori: ‘Ja sam pastir dobri i poznajem svoje i mene poznaju moje, kao što mene poznaje Otac i ja poznajem Oca i život svoj polažem za ovce’ (Iv 10, 14-15).“

“Gospodin vas je pozvao da bi vas poslao i vaše poslanje nastavlja se na poslanje proroka u Starom zavjetu, a posebno na poslanje apostola i druge sedamdesetdvojice učenika u Novom zavjetu”, poručio je ređenici nadbiskup. Podsjetio je da je Isus upozorio svoje učenike da ih šalje „kao ovce među vukove“ (Mt 10, 16), ali im je i obećao Duha koji će govoriti u njima (usp. Mt 10, 20). „Kao što je Bog poslao Jonu propovijedati u Ninivu, ‘jer se zloća njihova popela do mene’ (Jona 1, 2), tako Krist šalje i nas, svoje učenike, propovijedati i pozivati na obraćenje stanovnike suvremenih ‘Niniva’, čija zloća također doseže nebo. On vas, dakle, dragi Domagoje i Josipe, šalje da u suvremenoj ‘Ninivi’, a to je današnji svijet, budete glasnicima Božjega spasenja po Isusu Kristu, Sinu Božjemu. I kao što je Niniva bila spašena Joninom žrtvom i propovijedi, tako će i vaša žrtva i propovijedanje, pridruženi Isusovoj žrtvi na križu, biti na spasenje mnogih.“

Zaključujući propovijed, ređenici je poručio da im Božja neizmjerljiva ljubav prema svakom grješniku bude poticajem da se i sami nesebično zauzimaju za spasenje mnogih. “Neka vam u tome budu uzori prvi Isusovi učenici koji su se, nakon što su na Pedeseticu primili Duha Svetoga, odvažno i neumorno posvetili propovijedanju Radosne vijesti svima do kojih su dopri”, kazao je nadbiskup Devčić i čestitao ređenici, njihovim obiteljima, župama i svima koji su ih podržavali na njihovom putu ka svećeništvu.

Na kraju misnog slavlja, svoje zahvale Bogu, obitelji, odgojiteljima u sjemeništu, svećenicima i svima koji su ih pratili na putu do primanja sakramenta svetog reda, uputio je u ime ređenika vlč. Duvnjak.

Gospić - svećeničko ređenje

JOSIP TOMLJANOVIĆ NOVI JE SVEĆENIK GOSPIČKO-SENJSKE BISKUPIJE

Gospićko-senjski biskup mons. Zdenko Križić predvodio je 29. lipnja u gospičkoj katedrali svečano euharistijsko slavlje tijekom kojeg je zaređio za svećenika đakona Josipa Tomljanovića iz župe Uznesenja BDM Senj. Biskup je na početku rekao da se Crkva u Gospičko-senjskoj biskupiji danas raduje jednom novom svećeniku te zahvaljuje Bogu na tom daru i svima onima koji su mu pomogli do svećeništva – majci, pokojnom ocu, bratu, sestrama, biskupu u miru Mili Bogoviću koji ga je primio kao kandidata za svećeništvo, župnicima, svećenicima, dušama koje su molile za zvanja... Dok zahvaljujemo svevišnjem Bogu, molimo da ustraje u ljubavi Božjoj i u povjerenju koje mu je Bog dao.

U propovijedi se biskup Križić, nakon tumačenja liturgijskih čitanja, obratio ređeniku. „Dragi Josipe, Isus ti sigurno, kada te pozvao, nije rekao da poteškoća i križeva nećeš imati, jer to nije moguće i ne bi bilo ni dobro. Đavao je onaj koji sugerira da se križevi izbjegavaju ili prebacuju na tuđa leđa. Isus ti je rekao samo jedno: „Idi za mnom“, a to znači: „Imaj mene pred očima.“ Tu je jamstvo da neće biti poteškoće koje će te moći slomiti. Poteškoće nošene s Isusom, ne samo da neće slomiti, nego osobu čine jačom i sigurnijom. U Getsemaniju rekao je svojim učenicima da bdiju i mole s njim. Poruka je jasna: imat će i učenici svoje Getsemanije ali, ako će s Isusom moliti i bdjeti, neće nikada klonuti.“

Biskup je propovijed zaključio pozivom apostola Pavla ‘obucite se u bojnu opremu Božju.’ (Ef 6,11). „Da ne bude nikakve sumnje što je to bojna oprema Božja, apostol navodi da su to vjera, pouzdanje u Boga, molitva, razmatranje Božje riječi. Dragi Josipe, neka ovo oruž-

je bude uvijek prisutno u tvom životu i u tvom srcu. U tom ćeš znaku pobijediti. To je jamstvo da ćeš biti svećenik po Božjem srcu i po srcu naroda kojemu ćeš biti poslan,“ završio je propovijed biskup Križić.

Uobred ređenja Litanije Svih svetih pjevali su Ivan Prpić Špika, voditelj senjskog katedralnog zbora i senjski pjevač Tomislav Čigoja. Nakon toga slijedio je čin ređenja, polaganje biskupovih ruku na izabranika Božjeg i prenošenje vlasti svećeničkog reda. Nakon polaganja biskupovih ruku, biskup u miru Mile Bogović i svi prisutni svećenici polagali su ruke na novoza-ređenika. Biskup je molio za prezbitera Josipa. Slijedilo je oblačenje štole i misnice koju mu je pomogao obući župnik Richard Pavlič.

Nakon pričesti jedna župljanka i župljanin predali su mladomisniku dar u ime župe Gospić i župnika Vazgeča – buket cvijeća i misnicu. Mladomisnik je potom, zahvalio svima, ponajprije Bogu na daru života i daru svećeništva, zatim članovima svoje obitelji i po redu onima koji imaju udjela u njegovom odgoju i školovanju za svećenika. Završio je podjelom svog mladomisničkog blagoslova.

Pjevanje je predvodio, uz orguljsku pratnju, Franjo Puškarić.

s. Robertina Medven

JOSIP TOMLJANOVIĆ, rođen 22. lipnja 1987. u Rijeci od roditelja Zlatka i Nade rođ. Smojver s prebivalištem u Senju. Ima brata i dvije sestre. Osnovnu i srednju školu završio je u Senju te je u Rijeci upisao Ekonomski fakultet. Od najranijeg djetinjstva bio je povezan sa župnom crkvom, svećenicima i časnim sestrama te je i duhovno zvanje još od ranih godina bilo prisutno u njemu. Pri kraju studija zaposlio se i tako studij stavio u drugi plan. Na kraju, pobijedio je Isusov poziv: „Dodi i slijedi me.“ Po dogovoru s biskupom mons. Milom Bogovićem teološki studij upisao je na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu, a nakon prve dvije godine nastavio studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu – Teologiji u Rijeci i diplomirao s radnjom iz crkvene povijesti: „Senjski kaptol“. Za đakona je zaređen u senjskoj katedrali 1. prosinca 2018. Na praktikumu je bio u Biskupskom ordinarijatu u Gospiću i u župi Sv. Križa u Ogulinu.

Čovjek ostvarenih snova

Predstavljen Zbornik o znanstvenom, svećeničkom i biskupskom djelu mons. dr. Mile Bogovića

Čovjek ostvarenih snova – tako se o gospičko-senjskom biskupu u miru mons. dr. Mili Bogoviću izrazio riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić, u petak 7. lipnja u Velikoj dvorani Nadbiskupskog ordinarijata u Rijeci na predstavljanju knjige “Spašavanje povijesti”, Zbornika o znanstvenom, svećeničkom i biskupskom djelu mons. dr. Mile Bogovića.

Djelo je objavljeno u povodu 20. godišnjice biskupstva i 80. godine života gospičko-senjskog biskupa u miru. U ovoj vrijednoj knjizi, kojoj su nakladnici Riječka nadbiskupija, Gospičko-senjska biskupija i Alfa, pišu 54 autora, a na njezinom predstavljanju govorili su neki od njih – uz nadbiskupa Devčića, crkveni povjesničari dr. Franjo Velčić i dr. Marko Medved te urednik zbornika Bruno Lončarić, voditelj posebnih projekata u Novom listu.

Pod naslovom »Čovjek ostvarenih snova« mons. dr. Devčić je u Zborniku o dr. Bogoviću pisao istaknuvši bitne odrednice njegove osobnosti i djela koja su obilježila njegov život i rad. Izdvojio je da je Bogović već kao rektor Visoke bogoslovske škole u Rijeci bio pokretač i organizator obilježavanja i znanstvene obrade obljetnica i događaja od velikog crkvenog i nacionalnog značaja, uspostavljajući suradnju i s društvenim znanstvenim krugovima i ustanovama; da su Lika, Krbava i Kordun posebna Bogovićeve ljubav te je tome području posvetio brojne znanstvene i popularne radove, pa i potaknuo povratak biskupije u Liku. Spomenuo je i Bogovićevu knjigu razgovora i tekstova objavljenih u raznim medijima, naslovljenu »Žao mi je naroda«, i rekao da je u taj naslov sazeo svu svoju bol i tugu zbog trpljenja hrvatskog čovjeka od Krbavske bitke 1493.

godine do danas, ali i svoj protest zbog aktualnog zapostavljanja i zanemarivanja tih krajeva od vlasti. »Iz te boli i tjeskobe za budućnost naroda na tom području, kao i hrvatskog naroda u cjelini, progovarao je i progovara i sada bez dlake na jeziku, zbog čega ga mnogi cijene, a drugi osporavaju. Ali on ne mari mnogo ni za pohvale ni za kritike nego jednostavno slijedi put za koji smatra da je ispravan. A to je put ispravnog vrednovanja naše prošlosti kako bismo bolje razumjeli sadašnjost i jasnije kročili u budućnost«, poručio je Devčić.

Sadržaj Zbornika, predstavio je dr. Medved rekavši da objavljeni radovi opisuju Bogovića svećenika, povjesničara, profesora, biskupa i teologa, a da su neki od njih i znanstveni. Naglasio je Bogovićev znanstveni rad i njegov dijalog sa svijetom kulture, općenito da je Bogović čovjek dijaloga, neposredan i komunikativan.

»U ime Oca i Sina i Duha Svetoga – to je izričaj vjere mons. dr. Mile Bogovića, njegov život i moto njegova biskupstva«, poručio je dr. Velčić rekavši da Bogović jest čovjek ostvarenih snova, ali i čovjek koji i danas ima snova, da je i u mirovini u stvaralačkom nemiru.

Lončarić je posebno govorio o Bogovićevom spašavanju povijesti, što su izdvojili i drugi predstavljači, o neophodnom spašavanju povijesti istinom.

Predgovore su napisali zagrebački nadbiskup i kardinal mons. Josip Bozanić, gospičko-senjski biskup mons. Zdenko Križić i glavni urednik zbornika g. Bruno Lončarić.

MISA ZAHVALNICA ZA ZAVRŠETAK AKADEMSKE GODINE

U povodu završetka akademske godine, 6. lipnja u kapeli Centra za mlade “Bl. Miroslav Bulešić” u Rijeci slavljena je misa zahvalnica “Te Deum”. Predvodio ju je studentski kapelan fra Ivan Dominik Iličić u suslavlju s povjerenikom za mlade Riječke nadbiskupije vlč. Josipom Pende i bogoslovima. Na misi su sudjelovali studenti iz raznih krajeva Domovine koji su privremeni dom tijekom studiranja pronašli u gradu na Rječini.

Fra Ivan Dominik Iličić je u propovijedi naglasio važnost zahvaljivanja i pozvao okupljene i sebe samoga na oprez kako ne bi upali u zamku uzimanja ‘zdravo za gotovo’ svih dobročinstava koje Bog čini i kako se ne bi jedni prema drugima tako odnosili. Također, potaknuo ih je na promišljanje o tomu jesu li dovoljno zahvalni na daru vlastitoga života i da zamole Boga da ih još više uvede u dubine svoga bića, da mu dopuste da se u njima nastani kako bi se ispunila Isusova čežnja iz na tomu slavlju pročitanog evanđelja.

Nakon mise je uslijedilo druženje u prostorima Centra za mlade “Bl. Miroslav Bulešić”.

MISA ZAHVALNICA ZA KRAJ ŠKOLSKE GODINE

U crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Rijeci 5. lipnja slavljena je misa zahvalnica za kraj školske godine. Euharistijsko slavlje predvodio je don Danijel Dragičević. Uz učenike i vjeroučitelje, na misi je sudjelovao povjerenik za mlade Riječke nadbiskupije vlč. Josip Pende i predstojnica Katehetskog ureda i Ureda za katoličke škole Riječke nadbiskupije dr. sc. Ksenija Rukavina Kovačević. Na misi je pjevao Djevojački zbor srednje glazbene škole Ivana Matetića Ronjgova – Rijeka pod vodstvom zborovođe Davora Juretića, prof.

U poticajnoj propovijedi don Dragičević je mladima poručio da Gospodin sluša sve njihove molbe i zahvale, ali i nešto poručuje. “I dok će neki pomisliti da nas vjera u Krista može sputavati u slobodama, trebamo znati da Isus sve što je činio, činio je da bi imali život u punini radosti. Spremnimo ponekad zbog pohvala i aplauza ‘prodati’ kršćanske vrijednosti, ali to nas neće učiniti sretnima. Imat ćemo kratkotrajno ushićenje, a nakon njega prazninu”, upozorio je propovjednik.

H. Anušić

LITURGIJSKO GLAZBENE FORME

Za bolje razumijevanje liturgijskih pjesama, njihovo značenje, povijesni nastanak i današnju liturgijsku kolokaciju potrebno je objasniti pojedine dijelove mise koje redovito pjevamo.

Piše: Andrejka Srdoč Geraci

PODJELA PREMA LITURGIJSKO-GLAZBENOM OBLIKU

Liturgijske pjesme u prvim stoljećima kršćanstva bile su gregorijanske pjesme koje su nastajale i dobivale svoja imena uglavnom po svojoj liturgijsko-glazbenoj ulozi i po imenima određenih tekstova u liturgiji časoslova i euharistije. Opća podjela liturgijskih tekstova mogla bi se svesti na: čitanja, biblijske pjesme te molitvene i pjesničke tekstove. Iz tih tekstova s vremenom su se razvili pojedini oblici strofnog (himan i sekvencija) i psalmodijskog karaktera (sve ostalo) i to:

1. za službu časoslova: to su himan (hymnus), antifona (antiphona), psalmi (psalmi), otpjev (responsorium) i hvalospjev (cantica);

2. za euharistijsko slavlje:

Proprium Missae – promjenjivi dijelovi mise

Introitus – ulazna pjesma

Graduale – pripjevni psalam

Alleluia ili u korizmi *tractus* – pjesma prije evanđelja, te *sequentia* ili posljednica

Offertorium – darovna pjesma

Communio – pričesna pjesma

Ordinarium Missae – nepromjenjivi dijelovi

Kyrie – Gospodine smiluj se (na svim misama)

Gloria – Slava (nedjeljom, osim u adventu, u korizmi i na praznike)

Credo - Vjerovanje (nedjeljom i svetkovinom)

Sanctus – Svet (na svim misama)

Agnus Dei – Jaganjče Božji (na svim misama)

Oblici za euharistijsko slavlje dijele se po načinu izvođenja na antifonalne i rezponzorijalne oblike. Antifonalni oblici promjenjivih dijelova mise (*proprium*) su skladbe koje redovito prate ophode - procesije: za ulaz, prinošenje darova i pričesnu povorku vjernika, a rezponzorijalne pjesme su pjesme između čitanja (npr. pripjevni psalam).

ULAZNA PJESMA (INTROITUS)

Povijesni prikaz

Ovaj liturgijski oblik razvio se iz antifonalnog pjevanja psalama, a pripada u takozvane oblike za procesije. Po svom obliku i načinu izvođenja skladba *Introitus* može se prema trajanju ulazne procesije, produljiti ili skratiti. U starini se taj oblik nazivao jednostavno *Antifona za ulaz*.

Prema *Liber Pontificalis*, papa Celestin I. (+432.) donio je odredbu po kojoj je trebalo prije svakog euharistijskog slavlja u određenome vremenskom roku ispjevati sve psalme antifonalnim načinom. Na temelju toga neki autori tvrde da je on uveo i pjevanje introita u rimsku liturgiju, ali ta tvrdnja nije sigurna. Sigurno je da potkraj VI. stoljeća u svim latinskim crkvama postoji ulazna skladba zvana *introit*, koja prati ophod. Budući da su prestali svečani i dugi ulazi prema oltaru, broj stihova psalma smanjio se i ostao je samo jedan stih. Neki liturgičari pretpostavljaju da je to skraćivanje uslijedilo za vrijeme Grgura Velikoga. Dok se pjevala antifona s cijelim psalom, birao se psalam koji će izraziti bit blagdana ili svetkovine, međutim otkako je ostao jedan stih psalma, teško je njime izraziti sadržaj blagdana. Zato se preporučuje, ako je moguće, da se dodaju i drugi stihovi psalama kako bi se dobila cjelovita slika psalmodijske misli dotičnog blagdana. Melodije gregorijanskog introita redovito su izvorne, neumatskog stila, i izvodile su ih *sholae cantorum*. Današnji oblik gregorijanskog introita s jednim psalmodijskim stihom moguće je izvoditi na sljedeći način: solist intonira početak introita do zvjezdice, zatim zbor preuzima daljnju melodiju sve do konca antifone. Solist pjeva stih psalma, a može se i zbor podijeliti u dva dijela i izmjenično pjevati psalam, kao i završetak *Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.* Nakon psalmodijskog stiha ponavlja se antifona kao i nakon *Gloria Patri* ..., ali bez solističke intonacije.

Noviji dokumenti o ulaznoj pjesmi

Ulazna pjesma ima zadaću "otvoriti slavlje, potaknuti jedinstvo okupljenih, uvesti ih u otajstvo liturgijskog vremena i pratiti hod svećenika i službenika" (OURM 25). Mogućnosti njezina oblikovanja su mnogostruke. "Ni u kojem slučaju ne bi zajednica trebala biti čisto osuđena na nijemo slušanje, nego bi upravo kod ulazne pjesme trebali pjevači, zbor i zajednica svaki na svoj način sudjelovati i tako se zajedno okupiti za zajedničko slavlje." Namjesto pjesme mogu ponekad svirati orgulje. Ako se ulazni redak ne pjeva, preporučuje se da se uključi u uvodni nagovor.

Oblici ulazne pjesme :

a) **gregorijanska antifona** - uzima se iz *Graduale Triplex* (ima 164 ulaznih pjesama) i iz *Grduale Simplex* (pojednostavljene gregorijanske melodije). To su vrlo zahtjevni napjevi, rijetko u izvedbi zbog nepoznavanja.

b) **procesijska ulazna pjesma** – često se upotrebljava, primjerice u korizmi, za Tijelovo.

c) **pučka popijevka** – poznatija je širem sloju ljudi, u strofnom je obliku, izvori tekstova su u Svetom pismu ili iz spontane kršćanske pobožnosti. Pučka popijevka podrazumijeva i biblijski koral i slobodnu crkvenu popijevku jer se po vanjskim formama uopće ne razlikuju. No, biblijski koral parafrazira biblijske i liturgijske tekstove (npr. Bachovi korali), a pučka popijevka ostaje i tekstualno i melodijski posve slobodna i može pjevati o Bogu, o svecima, o svetim mjestima, svetim vremenima, svetkovinama, sakramentima, željama itd.

d) **zbovska skladba, himan** – zahtjevnija forma, prezentira se za većih slavlja. Tekstovi su biblijski ili parafraze prema Bibliji u skladu s Rimskim misalom. Uputnije ju je izvoditi rjeđe jer nije poznata većem broju ljudi te isključuju zajedništvo važno pri početku obreda. U tom je smislu zbovska skladba bolja kao darovna pjesma.

e) **instrumentalna skladba** – prvenstveno se misli na orgulje. U korizmi orgulje se ne sviraju bez pjevanja, moraju biti tihe uz vrlo kratke uvode. Isto vrijedi za došašće i misu za pokojne.

BOŽURI

Već nekoliko dana pogled mi zastaje na božurima u vazi na mom stolu. Velike glavice prepune su tamno rozih latica koje sakrivaju mali žuti tučak.

Sjećam se takvih rozih i crvenih božura u vrtu moje majke (u Gorskom kotaru to je baka). Nono je u kutu vrta napravio drvenu ogradicu unutar koje su rasli majkini božuri, visoki, bogatih glavica, prekrasnih boja koje je ona nedjeljom poslijepodne nosila na groblje svojim dragim pokojnicima.

S nježnošću i ljubavlju se sjećam svoje majke, njezine samozatajnosti, njezine jednostavnosti, ali čvrste vjere. Naradila se je. Bilo je posla: kuća, unuci, blago, vrtovi, košnja... Svaki dan, svaki posao započinjala je s Gospodinom križajući se: U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Nedjeljom i blagdanima odla-

zili smo na sv. misu. Naučila me čitati već godinu dana prije nego sam krenula u prvi razred. Naučila me moliti kronicu. Molile smo navečer u krevetu. Stisla bih se uz nju, a ona je prebiralala svojim žuljevitim rukama sjajna smeđa zrnca i učila me: Oče naš, Zdravo Marijo, Slava Ocu...

Bile su to tako jednostavne, ali upečatljive pouke: Bog Otac, Sin Isus koji je za nas umro na križu i Njegova majka Marija, koja nas voli i štiti... Zavoljela sam Mariju, Isusovu majku, a imala je lijepo ime kao i moja majka po kojoj su i meni dali krsno ime na dan moga krštenja.

Božuri na mom stolu sjećaju me na poniznu, tihi i dobru staricu koja je u moje dječje srce, na jednostavan način usadila ljubav prema Bogu i izgradila čvrsti temelj na kojem je Gospodin tijekom mojeg života stalno nadograđivao ciglu po ciglu.

Gordana Fumić

ZNOJ ŽUTIH RUŽA

*Jeste li ikada razmišljali zašto srce kuca i noću?
Što je godišnji odmor i postoji li on za Boga?*

Piše: Daria Ljevar

Stiglo je ljeto i kraj školske godine, savršeno vrijeme za razmišljanje o godišnjem odmoru, ali možda i nešto više.

Tri su se žute ruže znojile dugo, a uoči blagdana svetog Antuna, Gospodnja ih je desnica zalila. Bijaše važan dan i bila sam u potrebi veličine Isusova probodena boka. Prva je ruža odmah Mjesec poslala, a nebeski putnik me upitao ljubim li ga više nego ostali? Znala sam Petrov odgovor na to Isusovo pitanje, ali...

Ljubim Isuse, ali jako me boli ta ljubav i ne mogu dalje! Moj odgovor je postavio ogroman zadatak pred drugu i treću ružu. One su morale, umjesto mene, hodati dalje, s radošću djece Božje i Marijinom boli pod križem. Druga ruža jgotovo je izdahnula, treća se nije predavala, obje su se držale za prvu na nebesima.

Donijele su me do mjesta na kojem sam primila priznanje za svoj rad i trud. Jedan papir postao je potvrda Božje upornosti za čovjeka i dokaz ljudske snage s izvorom u križu. Školsku smo godinu završile njihovom borbom za mene, u zadnji tren su ispustile najljepše mirise i otjerale smrad, a sve samo radi čovjeka! Znate li sada zašto srce kuca i noću?

Svima želim ugodno ljeto i ne bojte se, ali i ne zaboravite, Bog nikada nije na godišnjem odmoru!

Meditacija

MISLI UZ VATRU U LUBENICAMA

Piše: Miroslav Radić

Skoro će ponoć, prijatelji su već otišli spavati, nastavljam ložiti vatru, iako je ljeto. Vatra ne treba za zagrijavanje, ali ona je dobrodošla za promatranje i uživanje u ovom ambijentu, kao i uvijek uz slušanje vjetra koji pojačava. Misli mi lutaju čas u djetinjstvo, čas u bližu prošlost. Sjećam se onih vatri koje sam ložio čuvajući krave i ovce, pekući kukuruze, jabuke i krumpire. Sjećam se logorskih vatri, pa vatri za svetog Ivu, cvitnjaka, kada su se palile velike automobilske gume s borovima, tako da se plamen dizao visoko. Ujutro smo, mi djeca, po pepelu išli gaziti. To je bio neki običaj, za zdravlje ili ne znam što. Navečer, dok se palio cvitnjak, mnogi su preskakali preko vatre pokazujući svoju hrabrost, a mladići su time dokazivali svoje sposobnosti pred djevojkama.

Vatra je uvijek inspirativna, poticajna, motivirajuća za misao o životu, sreći, prijateljstvu, ljubavi, prolaznosti, vremenu, trajanju, punini, dubini, vjeri, kulturi, umjetnosti... sve to može biti tema govora uz vatru.

Evo i sada, dok se bliži ponoć, iako sam sam, osjećam prisutnost mnogih koji u ovom trenutku, daleko od mene, žive svoje živote, uživaju na svoj način, nastoje postići ispunjenje svojih dubokih životnih čežnji, a to znači pronaći puninu, smisao, ljubav, Boga, sreću... Svi za nečim tragamo. Svi tražimo ono nešto; netko ovdje u Lubenicama, netko u ludim zabavama, netko u putovanjima sa smislom ili bez smisla, netko u zadovoljstvima ove ili one vrste,

netko u osami, netko u gužvi. Svatko traži nešto ili nekoga čime će ispuniti, veću ili manju, prazninu u srcu.

Svatko misli da je ono čime ispunjava svoju prazninu najbolje. U ovome su velike razlike među ljudima. Velika su čuđenja prema drugima i nužna pitanja zašto netko živi ovako, netko onako? Nekome je dovoljno dobro jesti i piti u dobrom društvu, nekome je potrebna samoća, nekome zabava, razgovor, putovanje, koncerti, i događaji razne vrste. Netko je stalno okružen ljudima bez kojih ne može, želi ispuniti tu prazninu prisutnošću dragih ljudi, poznanika, prijatelja ili kolega i onda se u takvu okruženju osjeća ispunjen.

Čime je najbolje ispuniti sadašnjost? Pa ljubavlju, zna se! A zna se i da je Bog ljubav!

ZAGREBAČKA I RIJEČKA FILOLOŠKA ŠKOLA

U drugoj polovici 19. st. nastavlja se izgradnja hrvatskoga standardnoga jezika na temeljima koje su udarili ilirci. Zbog nekih dvojbi koje ilirci nisu razriješili do kraja javit će se nekoliko filoloških škola.

Piše: Zrinka Frković

Za hrvatsku inteligenciju vrijeme pedesetih godina 19. st. bilo je teško i depresivno. Bila je stalno pod pritiskom apsolutističke bečke vlade da u javnom djelovanju napusti hrvatski jezik. Godine 1849. prestali su izlaziti „Danica“ i „Zora dalmatinska“. No uporni borci za budućnost hrvatskoga jezika pokrenuli su 1852. u Matici hrvatskoj književni časopis „Neven“. Već u prvom godištu njegov glavni urednik Mirko Bogović oborio se na njemčarenje u svom članku „Naš narodni jezik“.

U drugoj polovici 19. st. nastavlja se izgradnja hrvatskoga standardnoga jezika na temeljima koje su udarili ilirci. Zbog nekih dvojbi koje ilirci nisu razriješili do kraja, javit će se nekoliko filoloških škola.

ZAGREBAČKA FILOLOŠKA ŠKOLA

Mladi gimnazijski profesor Adolfo Veber Tkalčević (1825. - 1889.), rodом iz Bakra, objavljuje u „Nevenu“ 1856. opširnu studiju: „Ustroj našega jezika“. To je zapravo bio politički proglas, himna hrvatskome jeziku, poziv na njegovu obranu od ponjemčivanja i ohrabrenje Hrvatima da se ponose svojim jezikom koji je ravan svakom drugom. Veber će 1859. objaviti kapitalno djelo: Skladnja ilirskoga jezika, tj. prvu opsežnu i temeljitu hrvatsku sintaksu, a 1871. cjelovitu gramatiku: Slovnica hrvatska za srednje učilište. Ta je gramatika jasno odredila jezični standard prema učenju zagrebačke škole. Bio je to stiliziran novoštokavski jezik,

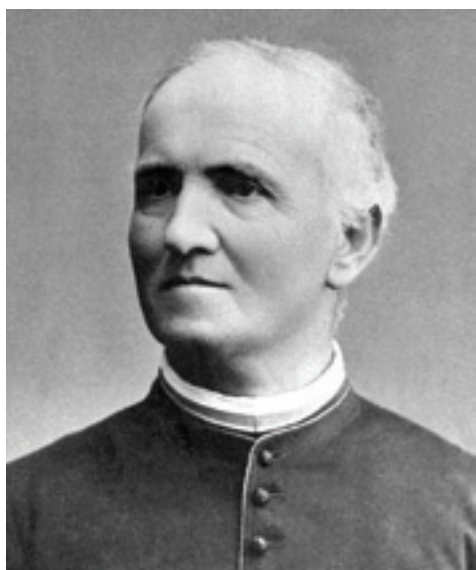
ali s h u genitivu množine i dosljednim čuvanjem starih množinskih nastavaka. Pravopis je bio morfonološki (sladak, sladka, sladko). Svoje je poglede na hrvatski književni jezik Veber iznio 1884. u „Viencu“ pod naslovom „Brus jezika ili zagrebačka škola“. Tu je ostao vjeran svojim prethodnicima iz ilirskog pokreta te jezikoslovcima Vjekoslavu Babukiću i Antunu Mažuraniću, te nada sve – vjeran sebi.

Drugi stup zagrebačke filološke škole bio je leksikograf Bogoslav Šulek (1816. - 1895.), Slovak koji se posve pohrvatio, suradnik u Gajevim novinama i „Danici“. Bio je aktivan i plodan novinar, a cijelog se radnog vijeka bavio hrvatskim stručnim i znanstvenim nazivljem. Ostavio je gigantski opus – velike rječnike koji znače novu epohu u hrvatskoj leksikografiji: Njemačko-ilirski rječnik 1-2 (Zagreb, 1860.) te Hrvatsko-njemačko-talijanski rječnik znanstvenoga nazivlja 1-2 (Zagreb, 1874. - 1875.). Za botaniku je temeljan njegov Jugoslavenski imenik bilja (Zagreb, 1879.). Uveo je mnoge nove riječi. Kao leksikograf jedan je od najzaslužnijih u povijesti hrvatskoga književnoga jezika.

RIJEČKA FILOLOŠKA ŠKOLA

Vrlo uspješnoj zagrebačkoj školi usprotivio se Fran Kurelac (1811. - 1874.), nastavnik hrvatskoga jezika u gimnaziji u Rijeci, glavni predvodnik riječke škole. Najveće jezične vrijednosti bile su mu starina i slavensko jedinstvo. Objavio je više zanimljivih filoloških rasprava. Zaslužan je za podizanje nacionalnog duha u Rijeci, Istri i Hrvatskom primorju. Sam Veber priznaje da je Kurelčeva zasluga što su ti krajevi u narodno kolo dovedeni. I drugi pisci jednodušno ističu velike Kurelčeve zasluge na podizanju nacionalnog duha u tim krajevima.

O ostalim filološkim školama bit će riječ u sljedećem napisu.

Adolfo Veber Tkalčević – jezikoslovac, putopisac, propovjednik, književni kritičar i prevoditelj, po mnogočemu jedan je od najistaknutijih hrvatskih intelektualaca 19. st.

Bogoslav Šulek – jezikoslovac, leksikograf i prirodoslovac, svojim je leksikografskim radom dao važan doprinos polifunktionalnosti hrvatskoga jezika u drugoj polovici 19. st.

Fran Kurelac – filolog i putopisac, vrstan stilist, skupljač i ocjenjivač narodnog blaga, otpušten je iz gimnazije u Rijeci jer je u očima apsolutističke vlasti pretjerao u hrvatskom rodoljublju

Korenica

BISKUPIJSKI SUSRET MINISTRANATA

Nakon ispovijedi u župnoj crkvi sv. Jurja mučenika je započelo neobično misno slavlje koje je bilo za pamćenje, u crkvi punoj djece u bjelini.

U Korenici je 17. lipnja održan biskupijski susret ministranata Gospičko-senjske biskupije. Okupilo se preko 150 ministranata iz svih šest dekanata, Udbinskog, Slunjskog, Ogulinskog, Gospičkog, Otočkog i Senjskog kao i većine župa biskupije. Susretu je nazočilo 14 svećenika na čelu s biskupijskim povjerenikom za ministrante i biskupovim tajnikom vlč. Mišlom Grgurićem kao i većina dekana. Među ministrantima je bio veći broj djevojčica nego dječaka. Sudionike je na početku pozdravio domaćin, župnik Korenice mons. Mile Pecić, a zatim biskupijski povjerenik za ministrante Mišel Grgurić.

Susret je započeo u župnoj crkvi sv. Jurja mučenika u kojoj je čuvar svetišta Crkve hrvatskih mučenika na Udbini i udbinski dekan vlč. Josip Šimatović govorio o mučeništvu mladog svećenika Miroslava Bulešića. On je iza sebe ostavio divno svjedočanstvo hrabrosti vjere i ljubavi prema Bogu i ljudima. Bila je to i priprema za pokorničko bogoslužje, a nakon pripreme ministranti su se ispovijedali. Nakon ispovijedi je započelo neobično misno slavlje koje je bilo za pamćenje, u crkvi punoj djece u bjelini. Pjevanje je vodio otočki dječji zbor a misu vlč. Mišel Grgurić okružen svećenicima i dvojicom đakona Josipom Tomljanovićem i Mariom Kraljem.

U svojoj propovijedi obratio se djeci jednostavno i razumljivo. „Okupili smo se danas na svetu misu kako bismo zajedno kao ministranti, kao oni koji svakodnevno poslužujemo kod oltara, družili se s Bogom i jedni s drugima. Vi ste kao ministranti na jedan način od Boga pozvani da poslužujete kod oltara. Svojim izborom da poslužujete kod Kristovog oltara izabrali ste njegovati one vrjednute koje dolaze jedino od dragoga Boga. Izabrali ste službu služenja. Vi ste oni prvi svećenikovi suradnici kod oltara za vrijeme svete mise. Velika je vaša uloga dragi ministranti.“

U nastavku je istaknuo sv. Dominika Savia i bl. Miroslava Bulešića kao uzore koji svojim biografijama mogu nadahnuti mlade za kršćansko svjedočenje. „Sigurno ste svi bili na moru? I vidjeli ste tamo kako

na ulazu u luku, na obali stoji jedna lampa, svjetionik. Taj svjetionik služi kako bi mornar koji plovi po moru mogao po noći znati kuda mora ploviti kako bi sigurno došao svojoj kući. Nekada tog mornara uhvati i nevjernost na moru, uzburkaju se valovi, puše bura i ako ne vidi svjetionik onda postoji opasnost da će lutati po moru, otići još dalje od obale i da će ga to nevjernost potopiti. Ali kada mornar vidi svjetionik onda se on ne boji. Bori se protiv nevremena ali hrabro putuje prema luci jer vidi svoj cilj.

Tako dragi ministranti i mi kršćani. Živimo u ovom svijetu kao da putujemo morem. Nekada idemo kuda treba, a nekada lutamo, pogotovo kada ne slušamo roditelje ili nismo bili dobri u školi. Ali imamo cilj koji uvijek trebamo gledati, a to je naš Isus Krist. Isus je kao ovaj svjetionik na moru. Mi kada ne znamo kuda trebamo ići onda tražimo Krista. I on nama pomaže, kaže nam kuda ćemo ići i kako se trebamo ponašati.

Ako želimo biti uspješni nogometaši onda moramo redovito ići na treninge i truditi se. Tako je i s vjerom. Ako želimo biti dobri kršćani moramo puno vježbati da bismo to postigli. Ići redovito na svete mise, moliti se dragom Bogu, ispovijedati se i biti uzorna ponašanja. Tako trudeći se postat ćemo bolji kršćani i biti primjer onima koji to nisu.

Zato Isus i kaže na jednom mjestu u Evanđelju da je žetva velika a radnika malo. Puno je naših prijatelja kojima treba pomoći. Zato smo mi tu. Da kao oni koji smo jako blizu Bogu, jer služimo kod oltara, pomažemo svojim prijateljima da i oni budu što bliže Bogu. Možemo reći da smo mi ministranti Božji agenti. Oni koji prepoznaju svoga prijatelja u nevolji i pomažu mu. To Isus od nas traži. Da njegovu ljubav nosimo svim ljudima“, rekao je vlč. Grgurić u propovjedi.

Nakon mise i zajedničke fotografije, slijedila je zakuska pa rekreativno-sportski dio., bilo na nogometu ili kvizu znanja. Nakon velikih vrućina vrijeme je bilo uz zahlađenje idealno za sportska nadmetanja.

Zvonko Ranogajec

Ogulin

HGSS PROSLAVILA BLAGDAN SVOG NEBESKOG ZAŠTITNIKA SV. BERNARDA

Hrvatska gorska služba spašavanja svečano je u subotu 15. lipnja proslavila blagdan svog nebeskog zaštitnika sv. Bernarda. Gorski spašavatelji iz stanica diljem Hrvatske svoj blagdan tradicionalno slave u Ogulinu, geografskom središtu Hrvatske i mjestu gdje je pred 145 godina niknula misao o osnutku Hrvatskog planinarskog društva. Svečanost je započela svečanim ophodom ulicama grada uz zastave od prostorija HGSS-a do župne crkve Sv. Križa gdje je misno slavlje predslavio župnik Ogulina Josip Štefančić. Misi su uz gorske spašavatelje nazočili i članovi Skijaškog kluba Ogulin, gradonačelnik Ogulina Dalibor Dimitrović kao i najviši državni predstavnici policije, vojske, Crvenog križa, Civilne zaštite i vatrogastva.

„Kao što je vaš zaštitnik sv. Bernard, svetac iz talijanske Aoste iz 11. stoljeća težio visinama, tako se i vi stalno trebate duhovno uzdizati u vašim plemenitim aktivnostima“, istaknuo je na početku propovjednik vlč. Štefančić na misi koja je služena za sve preminule gorske spašavatelje, posebno one u Domovinskom ratu. Sv. Bernard je propovijedao, dočekivao i pomagao umornim putnicima i zauzimao se za potrebite za koje je sagradio gostinjac. Danas se slavi kao zaštitnik osim gorskih spašavatelja i svih izletnika i skijaša. „Po pomoći potrebitima on nas nadahnjuje a posebno njegova poruka ‘u šumama ćeš naći više nego u

knjigama’ jer je priroda božja knjiga koju treba iščitavati“, istaknuo je propovjednik i prenio poruku spašavateljima.

Proslava sv. Bernarda nastavljena je u Gradskoj knjižnici i čitaonici u nazočnosti brojnih uzvanika koje je sve pozdravio pročelnik HGSS-a Josip Granić istaknuvši da su tijekom 2018. godine hrvatski spašavatelji proveli 123 tisuće sati na intervencijama. Priznanje su uručili ministru unutarnjih poslova Davoru Božinoviću za pomoć u nabavi novih komunikacijskih uređaja. Ministar Božinović je gorske spašavatelje nazvao jednim od stupova domovinske sigurnosti koji šalju Europi poruke da smo humana zemlja. Sve to mogu zahvaliti svojoj životnoj filozofiji, činiti dobro drugome bez plaćanja, što se temelji i na životopisu njihova zaštitnika sv. Bernarda.

Z. Ranogajec

POSVETA OLTARA U CRKVI SV. IVANA KRSTITELJA U GRAČACU

Gospičko-senjski biskup mons. Zdenko Križić pohodio je u nedjelju 30. lipnja 2019. župu sv. Jurja, mč. u Gračacu te je u samostanskoj crkvi Sv. Ivana Krstitelja predvodio misno slavlje i posvetio novi kameni oltar te u njega ugradio moći bl. Miroslava Bulešića. S biskupom su koncelebrirali župnik fra Tino Labrović i kancelar i tajnik preč. Mišel Grgurić, a uz domaće ministrante, asistirao je bogoslov Bruno Lovaković.

Biskup je u propovijedi objasnio značaj posvete oltara. „Oltar je središnji dio ili srce svake crkve. Oltar nije dio nekog crkvenog namještaja, nego oltar predstavlja samoga Isusa. Svećenik na početku i na završetku misnog slavlja uvijek ljubi oltar. To je poljubac Isusu, izričaj ljubavi prema Isusu i čini to u ime cijele sabrane zajednice. Ime oltar dolazi od latinske riječi „altare“, a znači „žrtvenik“. To je mjesto na kojem su narod i svećenici prinostili različite žrtve Bogu, bilo životinjskog bilo biljnog podrijetla. Žrtva se stavljala na oltar kao prinos Bogu, a onda se od nje uzimao dio za blagovanje obitelji koja je tu žrtvu prinijela. Po blagovanju te žrtve, od Boga posvećene, dolazili su u zajedništvo s Bogom. Bilo je tako tijekom cijele ljudske povijesti, od Kajina i Abela pa nadalje” rekao je biskup te dodao kako se oltar posvećuje samo ako

je kameni. „To stoga, što je Isus samoga sebe definirao kao „zaglavni kamen“ na kojem je sazidana njegova Crkva, jasno, u duhovnom smislu. Oltar je tako slika tog zaglavnog kamena, slika Isusa. Isus je oltar na kojem on prikazuje Bogu svoje tijelo i svoju krv, tj. sebe kao žrtvu, ali je Isus i oltar na koji mi prikazujemo sebe Isusu, kao i sve druge za koje molimo, koje Isusu prikazujemo kada dođemo u crkvu. Na naš dar Isus uzvraća svojim darom, s darom samoga sebe.”

Na kraju propovijedi pozvao je vjernike da sebe, sa svim poteškoćama i mukama, ali i sa svim dobrim željama i nakanama, prinesu na ovaj novi oltar. „Prikažite na ovaj oltar i sve članove vaše obitelji, napose vašu djecu i mlade, vaše starce i bolesnike, vaše siromahe i bijednike. Bog će sve ove vaše prinose primati i posvećivati, a s ovoga oltara davati će vam snagu za borbu s poteškoćama i protivštinama života kojih će uvijek biti. Ali neće biti takvih poteškoća koje se s Božjom snagom ne bi mogle pobijediti. Amen.”

Na kraju mise fra Tino je zahvalio biskupu Zdenku što je pohodio župu i posvetio oltar te mu u znak zahvalnosti poklonio reljef sv. Jurja izrezbaren u drvetu.

s. Robertina Medven

Crni Kal

BISKUP KRSTIO 6. DIJETE OBITELJI NEKIĆ

U Crnom Kalu, filijali župe Vratnik, na slavlju zaštitnika mjesta sv. Ivana Krstitelja, u nedjelju 23. lipnja, gospičko-senjski biskup Zdenko Križić podijelio je sakrament krštenja malom Martinu, šestom djetetu u obitelji Dalibora i Nikoline Nekić, te sakrament prve pričesti njihovu Marku.

Prije početka misnoga slavlja župnik don Anđelko Kačunko je pozdravio sve vjernike u dupkom ispunjenoj crkvi, kao i one koji su zbog malog prostora morali ostanu vani, naglasivši zajedničku četverostruku radost toga susreta: slavlje „Ivanje” – svetkovine zaštitnika mjesta, prve sv. pričesti, četrdesetu obljetnicu svojega svećeničkoga ređenja te izniman događaj, jedinstven i rijeđak u Gospičko-senjskoj biskupiji: krštenje šestoga djeteta. Upravo radi toga slavlja u Kal je došao biskup Križić, kojega je župnik pozdravio u ime svih vjernika te sve podsjetio da je biskup i prošle godine, u travnju, bio u Kalu radi krštenja Marte, petoga djeteta obitelji Nekić. Uvodeći u misno slavlje, u kojem je u koncelecijaciji bio kancelar i biskupov tajnik preč. Mišel Grgurić, biskup je izrazio veliku radost zbog dolaska u Kal već treći put u četrnaest mjeseci, što nisu doživjele ni mnogo veće župe, jer je mjesto obišao i nedavno tijekom vizitacije Otočkoga dekanata.

Ogulin

VJEROUČITELJI O KURIKULARNOM NAČINU POUČAVANJA

U sklopu priprema za frontalnu primjenu kurikularne reforme za narednu školsku godinu, u Ogulinu je u Prvoj osnovnoj školi održano u utorak 18. lipnja stručno vijeće za vjeroučitelje s prostora Gospičko-senjske biskupije sa središnjom temom „Kurikularni način poučavanja“. Predavanje su održale članice stručne radne skupine za provedbu cjelovite kurikularne reforme Škole za život, Ivana Hac, za srednje škole i Anita Bahovljanec za osnovne škole.

Preko trideset vjeroučitelja na početku je pozdravila voditeljica stručnog vijeća za vjeronauk Gospičko-senjske biskupije Ivona Rendulić, dok je molitveni uvod održala Ana Puškarić. Obje članice stručne radne skupine Anita Bahovljanec i Ivana Hac tijekom četverosatne edukacije govorile su o kurikularnom načinu poučavanja koji se u Prvoj osnovnoj školi eksperimentalno primjenjivao tijekom tekuće

školske godine, dok su se ostali vjeroučitelji za frontalnu primjenu naredne školske godine pripremali preko virtualnih učionica Carnetovog Loomena. Tri su ključna pojma, ishodi, vrjednovanja i ostvarivi način planiranja i poučavanja. Vjeronauk je pri tome specifičan u odnosu na druge predmete jer ima svjedočku dimenziju. Istaknute su 4 domene: A-Čovjek i svijet u božjem nauku, B-Riječ božja i vjera Crkve, C-Crkva u svijetu i D-Kršćanska ljubav i moral na djelu.

Nakon teoretskih napomena, krenulo se u radionice po skupinama, u kojima su teoretske postavke implementirane u praksi, što je umnogome olakšalo vjeroučiteljima predstavljene sadržaje. Kao digitalni sadržaji predviđaju se program One note kao dio Officea 365 kao jedna od najprimjerenijih u spektru digitalnih alata.

Z. Ranogajec

Otočac

SESTRE PRESV. SRCA ISUSOVA

Sestre Presv. Srca Isusova koje djeluju u samostanu i župi Otočac, proslavile su u petak, 19. lipnja svečano svetkovinu Presvetog Srca Isusova zajedno sa sestrama koje djeluju u biskupskom domu u Gospiću. U dvorani biskupije biskup mons. Zdenko Križić održao im je predavanje o štovanju Srca Isusova i Njegovoj ljubavi prema nama.

Nakon duhovne okrepje slijedio je zajednički objed s biskupima mons. Križićem i mons. Bogovićem, generalnim vikarom mons. Marinom Miličevićem, kancelarom i tajnikom preč. Mišelom Grgurićem, do-

maćim župnikom preč. Mariom Vazgečem, ekonomom preč. Nikolom Turkaljem, đakonom Josipom Tomljanovićem,

bogoslovom Domagojem Tujmerom te prijateljima i suradnicima sestara. Uz svetkovinu Presv. Srca Isusova, proslavljen je i zlatni redovnički jubilej s. Amalije Budimir koja niz godina djeluje u ovoj biskupiji.

DOKTORIRALA S. MARIJANA MOHORIĆ, SCJ

Na Papinskom sveučilištu Salesiana u Rimu, 26. lipnja, članica Družbe Presvetog Srca Isusova, s. Marijana Mohorić, SCJ uspješno je obranila doktorsku disertaciju pod naslovom „Lice hrvatske kateheze. Studij o procesu postkoncilске katehetske obnove u Hrvatskoj”. U ispitnoj komisiji bili su: predsjednik ispitne komisije prof. dr. Mauro Mantovani, SDB rektor Papinskog sveučilišta Salesiana; moderator disertacije prof. dr. sc. Mario Oscar Llanos, SDB dekan Fakulteta odgojnih znanosti; prof. dr. sc. Giuseppe Biancardi, SDB drugi relator, prof. dr. sc. Ubaldo Montisci, SDB treći relator, prof. dr. sc. Kevin Otieno Mwandha, SDB prisutan u svojstvu zamjene generalnog Tajnika spomenutog sveučilišta.

Obrani su nazočili: vrhovna predstojnica Družbe sestara Presvetog Srca Isusova s. Dobroslava Mlakić, SCJ, savjetnica s. Kristina Tunić, SCJ, prof. dr. sc. Carmelo Dotolo, dekan Fakulteta misiologije pri Papinskom sveučilištu Urbaniana, doc. dr. sc. don Zdenko Dundović, pročelnik Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru, doc. dr. sc. don Elvis Ražov, profesor na spomenutom Odjelu, doc. dr. sc. Diana Nenadić-Bilan sa Odjela za izobrazbu učitelja i odgojitelja Sveučilišta u Zadru, gđa Arijana Mračić, tajnica Teološko-katehetskog odjela, te ostali prijatelji i poznanici.

Disertacija je podijeljena u pet poglavlja. U obradi teme korištena je analitičko-kritička metoda i storiografski pristup. U četvrtom poglavlju, koje donosi detaljnu analizu katehetskih dokumenata, u različitim fazama njihova nastajanja i provedbe, utvrđuje se identitet kateheze u Hrvatskoj na normativnoj razini, a u petom se analizira kristalizacija obnoviteljskih nastojanja u odabranim, stranim i domaćim, katehetskim priručnicima koji su označili razvoj župne kateheze u nas. Disertacija se temelji na neobjavljenim izvorima, prikupljenim u šest hrvatskih arhiva i jednom vatikanskom.

Sestra Marijana Mohorić rođena je 25. kolovoza 1979. godine u Rijeci. Osnovnu školu završila je 1994. godine u Donjem Jelenju, a Prvu riječku hrvatsku gimnaziju u Rijeci 1998. U Družbu sestara Presvetog Srca Isusova stupila je 1994. godine. Prve zavjete položila je u Rijeci 2000. godine. Studirala je na Teologiji u Rijeci, područnom studiju Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu gdje je diplomirala 2006. godine. Iste godine poslana je na studij u Rim. Na Papinskom sveučilištu Salesiana, pri Fakultetu Odgojnih znanosti 2009. godine završila je specijalistički studij u pastoralu mladih i katehete. Od 2012. do 2018. godine bila je članica vrhovnog vijeća i tajnica Družbe sestara Presv. Srca Isusova, a od 2014. do 2018. godine i voditeljica Povjerenstva za pastoral mladih i animaciju zvanja. Od akademske godine 2016./2017. predaje na Teološko-katehetskom Odjelu Sveučilišta u Zadru kao vanjski suradnik.

H. Anušić

SESTRE PRESVETOG SRCA ISUSOVA PROSLAVILE SVOJ BLAGDAN

U petak 28. lipnja proslavljena je svetkovina Presvetog Srca Isusova, blagdan sestara jedine riječke autohtone Družbe koju je utemeljila službenica Božja Majka Marija Krucifiksa Kozulić. Svečano euharistijsko slavlje u kapeli Kuće matice sestara Presvetog Srca Isusova na Donjoj Drenovi predvodio mons. Nikola Uravić, voditelj Povjerenstva za redovnice Riječke nadbiskupije u zajedništvu s mnogobrojnim svećenicima.

Prigodnu riječ uputila je vrhovna predstojnica Družbe i postulatorica kauze za proglašenje blaženom službenice Božje Majke Marije Krucifikse Kozulić, č. M. Dobroslava Mlakić. Zahvalila je predvoditelju misnog slavlja kao i mnogobrojnim svećenicima koji su sudjelovali u proslavi glavnog blagdana sestara Družbe Presvetog Srca Isusova.

Poslanje Riječke Majke sestre Presvetog Srca Isusova i danas nasljeđuju iako su, u nama bližoj povijesti u tome nailazile na prepreke.

50 I 60 GODINA REDOVNIČKIH ZAVJETA

Sestre Družbe Presvetog Srca Isusova proslavile su 24. lipnja u župnoj crkvi na Donjoj Drenovi velike jubileje redovničkih zavjeta njihovih članica, a misu zahvale predvodio je riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić. S. Marinka Mikić proslavila je 60. obljetnicu, a osam sestara zlatni jubilej polaganja zavjeta: s. Amalija Budimir, s. Anastazija Vukić, s. Bartolomeja Raguž, s. Blanka Turčić, s. Dionizija Petric, s. Hermina Hader, s. Klara Jeličić i s. Karmen Jelčić.

Vrhovna predstojnica Družbe s. Dobroslava Mlakić podsjetila je na početku mise da ove sestre koje proslavljaju važne jubileje pokazuju primjer ustrajnosti te da su znale podnositi žrtve u vremenima kada nije bilo lako djelovati kao časna sestra. To su sestre koje su djelovale na župama Riječko-senjske nadbiskupije, a s. Marinka, orguljašica koja slavi 60. obljetnicu zavjeta radila je na župama još u vrijeme Senjsko-modruške biskupije. Neke od njih su niz godina radile u Bogoslovnom sjemeništu u Rijeci ili skrbile za bolesne i starije u socijalnim i karitativnim domovima u domovini i inozemstvu. „Uz zahvalu Gospodinu molimo ga i da bude još takvih sestara“, rekla je s. Dobroslava.

Nadbiskup je u propovijedi zahvalio sestrama slavljenicama, ali i cijeloj Družbi, jedinoj autohtonoj riječkoj, na svemu što čine ne samo na području Riječke nadbiskupije, nego i u drugim biskupijama i inozemstvu. Njihov je redovnički poziv usporedio s onim proročkim sv. Ivana Krstitelja koji je pripremao ljude na Kristov dolazak. „Kao što je u ono vrijeme pozvao Ivana Krstitelja da pripremi ljude za Isusov dolazak, a prije toga je neprestano slao narodu proroke, tako i danas iskazuje svoje smilovanje svakom naraštaju odabirući i pozivajući uvijek nove preteče da ljudska srca pripreme za njegov milosni pohod“, rekao je nadbiskup te izrazio nadu da će uz Božju pomoć i dalje biti odaziva na redovnički ili svećenički poziv.

D. Delonga

HODOČAŠĆE SESTARA PRESVETOG SRCA ISUSOVA U MARIATROST

U subotu 8. lipnja, trideset osam sestara Presvetog Srca Isusova uputile su se iz Rijeke predvođene vrhovnom predstojnicom Družbe s. Dobroslavom Mlakić, stopama svoje utemeljiteljice službenice Božje Majke Marije Krucifikse Kozulić na hodočašće u marijansko svetište Mariatrost - Marije Utješiteljice, u Graz, u Austriju.

Uvijek su duše željne intenzivnoga duhovnog života privremeno napuštale mjesto svoja boravka i odlazile u samoću ili poznata svetišta gdje su oslobođene svakodnevnih briga i poslova u tišini doživljavale svoj susret s Bogom.

Tako je i Majka Marija Krucifiksa Kozulić bila pobožna hodočasnica mnogih svetih mjesta, osobito marijanskih svetišta, jer je nosila u svojoj duši veliku težnju i čežnju za svetošću, a njezina su hodočašća uvijek bila spojena s ljubavlju i brigom za druge, za potrebite. Godine 1913. putovala je s dječakom Antonom Pavešićem, iz Lošinja, koji je ostao bez roditelja i smjestila ga u Zavod sv. Vinka - Vincentinum u Grazu, koji su vodili oci lazaristi, a za djecu su skrbile sestre sv. Vinka Paulskog - Kćeri kršćanske ljubavi. Tom je prilikom provela i jedan cijeli dan u molitvi u bazilici Marije Utješiteljice - Mariatrost u Grazu. Uz svetište Mariazell, to je jedno od najpoznatijih hodočasničkih mjesta u Štajerskoj u Austriji.

Svetu misu u bazilici i prigodnu propovijed održao nam je karmelićanin na službi u Grazu o. Vedran Pavlić. Tumačeći Božju riječ potaknuo je sestre da prepoznaju različite karizme Duha Svetoga kojima obdaruje svaku od njih.

Hodočašće je nastavljeno posjetom Zavodu Vincentinum koji je sagrađen 1872., a danas je to državna sveučilišna ustanova te samostanskoj crkvi i provincijalnoj kući Kćeri kršćanske ljubavi sv. Vinka Paulskog.

s. Dobroslava Mlakić

RADOST ZAJEDNIŠTVA PRODAVAČA „ULIČNIH SVJETILJKI“ I OSOBA S INVALIDITETOM: SRCE NAM JE NARASLO!

U četvrtak 6. lipnja jedna neobična grupa putnika hodočasnika krenula je autobusom prema Međugorju na 8. Međunarodno hodočašće za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom. Vijest ipak ne počinje tada. Nekoliko mjeseci prije počelo je organizacija tog lijepog putovanja. Kada je Franjevački svjetovni red MB Trsat predložio prodavačima „Uličnih svjetiljki“ da upravo na taj način proslave desetu obljetnicu časopisa, dvoranom se prolomio uzvik oduševljenja. Prodavači su bili jako sretni kad su čuli za tu mogućnost. Međutim, uskoro im se otkrilo još nešto o putovanju-hodočašću. Ondje će imati poseban zadatak. Bit će pomagači i čuvari osobama s invaliditetom. Isprva uplašeni tolikom odgovornošću, pitali su se mogu li oni to učiniti, ali poznavajući svoje prodavače, svjetovni franjevci su ih ohrabрили i za taj novi zadatak.

Da se vratimo na sam dan puta: u autobusu se zatekla vesela skupina prodavača „Uličnih svjetiljki“ iz Rijeke, Zagreba, Zadra i Pule. Potom, bile su tu osobe s invaliditetom te nekoliko volontera. Kad su stigli, dočekala ih je srdačna dobrodošlica domaćina. Program je bio bogat, započeo je predstavljanjem skupina. Okupili su se ondje hodočasnici iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Italije, Rusije, Ukrajine i mnogih drugih zemalja. Nizala su se druženja, molitva, križni put, sudjelovanje na euharistijskom slavljju, no mnogima će posebno u srcu ostati uspon na Podbrdo u kojem su doživjeli radost pomaganja bratu čovjeku ili s druge strane ljepotu prepuštanja u tuđe ruke, spremne na pomoć.

Hodočasnik Đani opisao je kako je doživio hodočašće: „Preko 2250 osoba s poteškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom su svakodnevno jedni drugima svjedočili o težini svoga križa. Molitve na desetak različitih jezika nisu stvarale buku i žamor već nevjerojatnu harmoniju. U svakoj gesti, pokretu, pogledu majki prema svojoj bolesnoj, hendikepiranoj djeci zračila je ogromna ljubav, predanje, radost, poniznost i duboka, istinska vjera. Pogled od kojeg zastaje dah! Svi oni, poput mene, u invalidskim kolicima koji su prihvatili svoju patnju svjedoče s osmjehom na licu i krunicom oko vrata. Zahvaljuju Gospodinu na daru života i siguran sam da stoje čvršće na zemlji od mnogih zdravih ljudi. Očevi, majke, supružnici, rodbina, volonteri i svi koji su na bilo koji način bili uključeni u ovaj susret bili su jedno u Gospodinu i jedini cilj je bio dati se za braću i sestre koji imaju bilo kakav invaliditet i za radost na njihovim licima... Nešto posebno!

Upoznao sam beskućnike, prodavače „Uličnih svjetiljki“, ljude koji su dotakli dno i digli se ili se još uvijek dižu. Nekad su bili žrtva loših

okolnosti, nekad niza svojih loših odluka, nekad ovisnosti i prihvatili su priliku i pokušavaju, uz pomoć franjevac, stati na svoje noge te uz vjeru koja im daje snagu pronaći pravi put u životu. Nismo mi drugačiji puno od njih, samo smo bolje prošli kroz brodolom života. Ponosan sam da su to moji novi prijatelji i braća i svaki od njih ima veliko srce. Hvala svima u organizaciji i nadam se da ćemo ovo ponoviti i da će postati tradicija.“

Prodavač „Uličnih svjetiljki“ Drago razdragan je govorio u autobusu na kraju puta: „Ovo mi je prvi put da sam bio u Međugorju i nisam znao što očekivati od takvog hodočašća. Htio bih zahvaliti što mi je srce puno i još više rašireno zbog sviju koje sam upoznao.“ Istaknuo je koliko su ga dojmili putnici s invaliditetom, posebno ističući njihovu radost i prihvaćanje svog križa života.

Prodavač Petar zahvalo je na mogućnosti da ode na ovaj put. Naglasio je da se prije godinu dana borio za život i tada je poželio zahvaliti na svom životu ovakvim hodočašćem.

Aleksandar, pak, kaže da nije bio baš sretan kad je čuo da će trebati biti pratitelj osobama s invaliditetom, no već na putu iz Rijeke, čim je upoznao suputnike, posramio se tih misli jer su svi oni donijeli u grupu puno vedrine i volje za životom. „Najveći dobitak ovog putovanja je da cijenim i volim osobe drugačije od mene, da ih se ne bojim i ne zazirem od njih.“

Prodavač Ivan rekao je da mu je bilo fantastično i neopisivo – prva liga!

PRVA GODIŠNJICA KANONSKOG UTEMELJENJA OMNIA DEO

Svečanim misnim slavljem u katedrali sv. Vida u Rijeci duhovna obitelj Omnia Deo proslavila je 28. lipnja godišnjicu kanonskog utemeljenja ovog vjerničkog društva. Euharistijsko slavlje predvodio je krčki biskup u miru mons. Valter Župan, a pozdravnu riječ i čestitke uputio riječki nadbiskup i metropolit mons. dr. Ivan Devčić. Na misi je uz mnogobrojne svećenike suslavio i utemeljitelj zajednice don Josip Radić, a slavlju je nazočila duhovna majka zajednice Jozefina Glasnović. Nadbiskup Devčić je čestitajući prvu godišnjicu kanonskog utemeljenja zajednice istaknuo kako je ona blagoslov za Riječku nadbiskupiju i Crkvu.

U poticajnoj propovijedi mons. Župan je kazao da Bog sve što čini, čini iz ljubavi prema čovjeku. S druge strane, čovjeku je stavljeno na izbor hoće li se opredijeliti za Boga ili biti protiv, odnosno protiv svoje

sreće. Bog nas poziva sebi i bdije nad svojom Crkvom. U nastavku je poručio da se Bog služi malenima, grešnicima kako bi se proslavio u svojim djelima. „Moramo se osjećati članovima Crkve, ne samo teorijski, nego osjetilno, u srcu“, kazao je mons. Župan potaknuvši vjernike na poslušnost i poštovanje prema svojim biskupima.

Podsjetimo se: Događaj od osobite važnosti za Riječku nadbiskupiju i novost za Crkvu Božju u Hrvata zbio se 8. lipnja 2018. godine u kasnim poslijepodnevним satima u katedrali sv. Vida u Rijeci. Pod svečanim euharistijskim

slavljem kojega je predvodio riječki nadbiskup i metropolit Ivan Devčić pročitan je Dekret o osnivanju javnog vjerničkog društva „OMNIA DEO – SVE BOGU“, a koje je nastalo od članova duhovne obitelji Euharistijske zajednice Srca Isusova i Marijina. Odluka o osnivanju uručena je utemeljitelju Društva don Josipu Radiću.

DUHOVNA OBNOVA ZA KLUB „NADA“

Udruga sv. Vinka Paulskog iz Rijeke organizirala je u subotu 1. lipnja tradicionalnu duhovnu obnovu za članice Udruge žena operiranih od raka dojke „Nada“, uz financijsku pomoć Odbora za svjetski dan bolesnika. Obnova se odvijala u Domu za duhovne susrete Riječke nadbiskupije u Lovranu, a nazočne su bile 34 članice.

Voditelj obnove bio je pater Vatroslav Halambek, koji je predvodio misno slavlje i održao prigodno predavanje. „Vaša se udruga zove Nada:

to je upravo središte našega bića koje teži za ispunjenjem pa i u lakim i u teškim okolnostima našega stanja u okolišu koje nam je zadano. Čemu se nadamo, ako ne ozdravljenju. Što volimo, ako ne zdravlje da možemo funkcionirati za svoje dobro i kao blagoslov drugima. Sve to zajedno prihvaćamo u vjeri, a sv. Ignacije veli da s pogledom vjere prihvaćamo i bolest koja nam je također dar kao i zdravlje.“

Katelijn Radić

Slavlja u župama čabarskog kraja

Tijekom mjeseca lipnja župe čabarskog kraja obiluju brojnim događanjima vezanim uz misna slavlja i obilježavanje svojih zaštitnika župa. Župna slavlja uobičajeno počinju 13. lipnja. u župi sv. Antuna Padovanskog zaštitnika župe Čabar. Ove godine zahvaljujući entuzijazmu i energiji župnika ove župe, vlč. Marka Gregića nije nedostajalo sadržaja vezanih uz obilježavanje blagdana kao niti druženja za vjernike svih generacija.

SV. ANTUN PADOVANSKI

Proslava je započela u 17 sati molitvom i održenjem za pokojne na mjesnom groblju. Nakon toga, svečanosti proslave preselile su u mjesnu crkvu gdje je organiziran susret župnih zborova čabarskog kraja: iz Plešci, Tršća, Prezida, Čabra kao i zbor mladih iz Čabra. Zahvaljujući aktivnostima župnih zborova i volonterima koji djeluju u njima, u mjesnim crkvama uspjela se održati tradicija pjevanih misa i sačuvati od zaborava brojne pučke napjeve kojima ovaj kraj obiluje. Zato su ovi susreti jedinstvene prilike da se zaboravu otmu neki već zaboravljeni napjevi ili jednostavno u zajedništvu ponove oni znani.

Nakon svečanosti pjesme koju su priredili župni zborovi, slijedila je svečanost misnog slavlja. Koncelebrirana sveta misa započela je u 18 sati, a predvodio ju je mons. dr. Ivan Devčić, riječki nadbiskup i metropolit u zajedništvu sa svećenicima ovoga kraja, župnikom župe Tršće i Prezid vlč. Marijanom Žderićem, župnikom župa kupske doline, Brod na Kupu, Kuželj i Turke vlč. Josipom Tomićem i župnikom domaćinom vlč. Markom Gregićem.

Nakon mise, slavlje je nastavljeno zajedničkim druženjem u pjesmi i veselju na Trgu kralja Tomislava, ispred župnog stana. Na druženju nije nedostajalo dobre volje, glazbe i veselja, ni pića ni hrane. Glazbeni dio zajedništva predvodio je Puhački orkestar grada Čabra koji je

svojim pjevnim melodijama uveseljavao prisutne. Ubrzo su mu se pridružili i lokalni harmonikaši kao i pjevači. Slavlje je završilo u ozračju zajedništva glazbe, pjesme i veselja.

Uoči obilježavanja blagdana zaštitnika župe, u subotu 6. lipnja organizirano je hodočašće u Padovu kako bi se vjernici i osobno zahvalili i izmolili za milosti ovog omiljenog sveca. Tom prilikom ujedno je i nabavljen i blagoslovljen kip sv. Antuna Padovanskog, u njegovoj bazilici u Padovi.

PRESVETO TROJSTVO

Svetkovina Presvetog Trojstva ove je godine posebno svečano obilježena u župi u Plešcima. Mjesna crkva posvećena Presvetom Trojstvu utemeljena je 1807. godine i već stoljećima je simbol žive vjere i suživota ljudi s hrvatske i slovenske strane.

Svetkovina je 16. lipnja započela popodne u 17 sati održenjem za pokojne na župnom groblju koje je predvodio mons. Fabijan Svalina, ravnatelj Hrvatske katoličke mreže i Hrvatskog Caritasa uz pratnju mjesnog župnika vlč. Marka Gregića i župnika župa kupske doline vlč. Josipa Tomića. U procesiji do mjesnog groblja i u obredu održenja sudjelovali su brojni mještani. Nakon toga svetkovina je nastavljena u župnoj crkvi susretom župnih zborova.

Na susretu župnih zborova sudjelovati su zborovi s područja grada Čabra iz župe sv. Vida iz Prezida, župe sv. Andrije iz Tršća, župe sv. Hermagora i Fortunata iz Gerova, župe sv. Antuna Padovanskog iz Čabra te župni zborovi iz slovenskih župa Osilnica i Fara pri Kočevju s mjesnim župnikom vlč. Andrejom Pažurkom. Zborovi su svojim izvedbama dočarali bogatstvo i ljepotu tradicije pjevanja u ovim krajevima. Zajedništvom u pjesmi dokazali su vjekovno zajedništvo i povezanost koju nikakve granice niti fizičke prepreke ne mogu spriječiti.

U ozračju pjesme, vjernici su uvedeni i u svečanost koncelebrirane misnog slavlja koje je započelo u 18 sati, a predvodio ga je mons. Fabijan Svalina. Nakon mise slijedio je blagoslov novog crkvenog sata koji je nedavno obnovljen na zvoniku župne crkve Presvetog Trojstva.

Svetkovina je nastavljena i nakon misnog slavlja i blagoslova crkvenog sata, na trgu ispred crkve. Domaćini su velikodušno počastili svoje goste. Ozračje pjesme i veselja prenijelo se i pred vrata crkve.

Vera Malnar

ŽUPNI ZBOR SV. JURJA MČ. IZ BRSEČA PROSLAVIO DESETU GODIŠNJICU DJELOVANJA

Svečanim koncertom Župnog zbora sv. Jurja mč. iz Brseča u subotu 1. lipnja u prepunjoj crkvi sv. Jurja obilježena je deseta godišnjica postojanja i djelovanja ovog zbora Opatijskog dekanata. Nakon osnivanja zbora u lipnju 2009. godine, prvi javni nastup imao je 25. srpnja 2009. na svečanom misnom slavlju prilikom otvaranja obnovljene crkve sv. Marije Magdalene u Brseču. Zbor je počeo djelovati kao mješoviti zbor, a danas okuplja 16 ženskih članica.

Zborom od njegova osnutka ravna Robert Širol, prof. glazbe iz susjedne istarske nadžupe Navještenja Blažene Djevice Marije iz Pićna. Redovite probe zbora održavaju se jednom tjedno u dvorani Kapelanije u Brseču, po potrebi i dvaput tjedno pred veća liturgijska slavlja. Uz osnovni sadržaj djelatnosti zbora na očuvanju i njegovanju crkvenog liturgijskog pjevanja, zbor je veoma aktivno uključen i u društveni život Općine Mošćenička Draga. U zboru se osim pjevanja njeguje zajedništvo, duhovni rast, organiziraju se godišnja hodočašća i izleti, koncerti, zajedničke proslave, susreti sa zborovima iz susjednih župa. Članovi zbora nastoje na mlađe članove prenijeti vedar duh, ljubav prema zbornom pjevanju, te poticati mlade na djelovanje u župi.

„Od ideje da osnujemo župni zbor do realizacije nije bio nimalo lagani put“, rekla je tajnica zbora Sonja Baričević.

„Ubrzo nakon osnivanja zbora uspjeli smo, zahvaljujući donaciji gosp. Karla Harmsa, njemačko-brsečkog prijatelja, nabaviti novi instrument. Gotovo svi amateri, nenavikli na zbornsko pjevanje, krenuli smo pomalo zbunjeni i nesigurni. Ali nikada nije nedostajalo: entuzijazma, upornosti, volje i velike ljubavi prema liturgijskom pjevanju. Nakon 10 godina predanog rada uz našeg maestra Roberta, možemo reći da naš trud nije bio uzaludan. Župni zbor danas bilježi vidni napredak i odiše pozitivnim crtama ljudskog, kršćanskog, duhovnog te liturgijsko-glazbenog odgoja. Zbor svojom kvalitetom pjevanja dostojno predstavlja našu župu i biskupiju.“

U nastavku se prisjetila i uime zbora zahvalimo mnogima na uspješnoj suradnji i pomoći: Općini Mošćenička Draga i TZ Općine Mošćenička Draga, donatorima – tvrtkama koje od osnutka zbora novčano pomažu rad zbora, kao i svim pojedincima – obiteljima i prijateljima zbora, koji svojim novčanim priložima potiču njihove aktivnosti.

Na kraju, Sonja Baričević je zahvalila svim pjevačicama koje žrtvuju dio svoga slobodnog vremena, redovito dolaze na probe, marljivo vježbaju kako bi pridonijele ljepoti i uzvišenosti svete mise i drugih liturgijskih slavlja. Dodala je da je u proteklom desetljeću 22 pjevača prošlo kroz zbor.

PROSLAVA MATURE U ŽUD “MARIJA KRUCIFIKSA KOZULIĆ”

U Ženskom učeničkom domu “Marija Krucifiksa Kozulić” u Rijeci u četvrtak 30. rujna održan je program proslave mature djevojaka koje su svoj drugi dom tijekom srednjoškolskog obrazovanja pronašle u ovoj ustanovi koju vode sestre Družbe Presvetog Srca Isusova. U emotivnoj večeri i programu kojega su priredile učenice, nazočili su riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, predstojnica Katehetskog ureda i Ureda za katoličke škole Riječke nadbiskupije dr. sc. Ksenija Rukavina Kovačević, vrhovna predstojnica Družbe, č. M. Dobroslava Mlakić, ravnateljica Doma s. Anita Crnković, roditelji, profesori i prijatelji učenica.

“Nema uzvišenijeg posla od odgoja mladeži.”, rekla je službenica Božja Marija Krucifiksa Kozulić čije poslanje nastavljaju sestre Družbe Presvetog Srca Isusova u Rijeci i u zgradi u kojoj je Riječka Majka prije 124 godine osnovala Pučku školu, danas vode Ženski učenički dom koji nosi naziv utemeljiteljice Družbe.

Ravnateljica Doma, s. Anita Crnković u dirljivom govoru zahvalila je roditeljima na povjerenju što su svoje djevojčice uputili u ovaj Dom, te najavila kraj svog mandata zbog odlaska u mirovinu. Vrhovna predstojnica Družbe, č. M. Dobroslava Mlakić čestitala je maturanticama i potaknula ih na nasljedovanje Riječke Majke. Riječi zahvale maturanticama za godine provedene u suživotu u Domu, prijateljstvu i zajedničkim trenucima, u dirljivom govoru uputile su mlađe učenice, a prigodnu zahvalnu riječ svima zaslužnima za lijepe trenutke provedene u ŽUD “Marija Krucifiksa Kozulić” izrekle su i same maturantice.

H. Anušić

50. GODINA MATURE UČENIKA EKONOMSKE ŠKOLE

Misom zadušnicom za sve pokojne kolege i profesore u svetištu Majke Božje Trsatske te kasnijim druženjem, 31. svibnja obilježena je 50. godišnjica mature učenika srednje Ekonomske škole u Rijeci. Misu je predvodio gvardijan franjevačkog samostana i čuvar Trsatskog svetišta fra Bernard Barbarić. S nekim kolegama se nismo susretali pola stoljeća, svi smo bili radoznali i jedva čekali ponovni susret. Bilo je pitanje prepoznavanja. Iako je proteklo puno vremena, svi smo se na koncu prepoznali te nastavili priču kao da nikada nije ni stala.

Te, 1969. godine ravnatelj škole bio je Orlando Humski, a razrednici Marija Čaldarović i Vojislav Antonijević. Tadašnji IV. D završili su: Dragica Babić, Jasna Blažina, Marija Brnelić, Vesna Brstilo, Zdenka Bukarica, Bruna Caruzzi, Iva Depoli, Ksenija Doder, Anton Fućak, Mirjana Hodak, Josipa Kopajtić, Sonja Kršanin, Gordana Lučić, Medved Liča, Nada Miljević, Marija Mrčela, Anđelka Pavešić, Antoneta Potočnik, Jasminka Rožić, Sonja Seražin, Juraj Starčević, Venka Stošić, Elena Stroligo, Ivanka Šegota, Marina Šubat, Tatjana Volk i Ines Žuanić.

IVANJA U ZLOBINU

Najmanja župa Bakarskog dekanata Zlobin proslavila je 24. lipnja, blagdan svog zaštitnika sv. Ivana Krstitelja. Jutarnju sv. misu predvodio je župnik Zlobina i Hreljina vlč. Marko Šarić. Poslijepodnevno misno slavlje predvodio je vlč. Marinko Barbiš, rektor svetišta Majke Božje Goričke kod Baške na otoku Krku. Vjernika je bilo iz Zlobina, a hodočašnika gotovo iz svih župa Bakarskog dekanata. Uz župnika vlč. Šarića, suslavili su mons. Stanko Kovačić, vlč. Nikića Jurić, vlč. Siniša Vujčić, vlč. Josip Tomić i vlč. Ivan Marković.

Vlč. Barbiš je u propovijedi rekao kako je sv. Ivan zadnji prorok Staroga zavjeta, a prvi prorok Novoga zavjeta. „On je krstitelj koji krsti Mesiju. On je čovjek molitve, posta, osame, pustinje. Bog takve u osami oboružava svojom snagom. Mnogi su se stoga obratili na Ivanovo propovijedanje. Govorio je konkretne stvari što se tiču ljudskog ponašanja i krstio za oprostjenje grijeha. To je bila priprema za Isusa i Njegovo krštenje Duhom Svetim i ognjem“, rekao je vlč. Barbiš.

Nakon misnog slavlja u crkvi su održali koncert udruženi zborovi KUD-a „Sloga“ iz Hreljina i KUD-a „Martin Matečić“ iz Jadranova pod ravnanjem dirigenta Nine Načinovića, uz klavirsku pratnju Matea Žmaka. Misno slavlje pjesmom je animirao župni zbor.

Gordana Fumić

Dina
Bolkovac
iz župe
sv. Ana
na Gornjoj
Vežici

Nakon izgradnje crkve, župa sv. Ane živi punim plućima

U posljednje dvije godine broj vjernika na nedjeljnim misama udvostručio se te sudjeluje sve veći broj djece i mladih. Danas ova župa nudi puno mogućnosti za sve generacije.

Još 1971. godine, župu sv. Ane na Gornjoj Vežici osnovao je dekretom riječko-senjski nadbiskup Viktor Burić. Već tada je Crkva imala viziju za okupljanjem velikog broja vjernika na ovom području, no zbog lošeg stanja kapele sv. Križa, nadbiskup Viktor Burić odredio je da će župom upravljati župnik župe sv. Terezije od Djeteta Isusa. Tek 2002. godine započelo je samostalno djelovanje ove župe i to u Društvenom domu, župnom uredu i kapelici. Od tada su u župi djelovala četiri župnika, vlč. Ivan Friščić, vlč. Zlatko Čibarić, vlč. Ante Zovko, te sadašnji župnik Michele Cittadino. Nakon 46 godina od osnutka župe, postavljen je kamen temeljac za izgradnju župne crkve sv. Ane koji je 2003. godine blagoslovio sveti Papa Ivan Pavao II. tijekom svojeg boravka u Rijeci. Crkva je 2016. godine izgrađena, te godinu kasnije i posvećena od riječkog nadbiskupa i metropolita mons. Ivana Devčića. Od tada, pa do danas mnogo se toga promijenilo.

Župa sv. Ane živi punim plućima, te okuplja mnogobrojne vjernike s područja Gornje Vežice, no i puno djece, mladih, te studenata zbog blizine Campusa. Mogu reći da se u posljednje dvije godine broj vjernika na nedjeljnim misama udvostručio te sudjeluje sve veći broj djece i mladih. Danas ova župa nudi puno mogućnosti za sve generacije.

Valjalo bi istaknuti hagioterapijske susrete, zbor, zajednicu mladih, bend župe sv. Ana, neokatekumenske susrete, no dakako svake godine prisutni su i susreti prvopričesnika i krizmanika kao i župni vjeronauk. Također veliki utjecaj na mlade ima i vlč. Josip Pende, povjerenik za mlade riječke nadbiskupije, koji sudjeluje u pastoralu župe. Vrijeme često provodi s mladima u župi te ih uči rastu u vjeri, zajedništvu, ali i vrijednostima koje pruža naša vjera, molitva i euharistija. Župi pomažu i milosrdne sestre Sv. Križa koje su se posvetile radom s krizmanicima. Uskoro župa u planu ima uvesti i neke novosti.

Vjernici ove župe na poseban način štiju svoju zaštitnicu sv. Anu, majku Blažene Djevice Marije. Tako će ove godine na blagdan sv. Ane, 26. srpnja, slaviti dvije svete mise, jednu s početkom u 10 sati koju će predvoditi župnik Michele Cittadino, a drugu u 18 sati koju predvodi bivši župnik Zlatko Čibarić koji je u župi djelovao od 2006. do 2009. godine. Vjerni svojoj zaštitnici, župljani su jednako kao i ona velikodušni i milostivi. Tako župa pomaže potrebitim župljanima sakupljanjem hrane i ostalih potrepština putem župnog Caritasa.

Dakako treba spomenuti i da je suzaštitnik ove župe bl. Alojzije Stepinac, čije su moći ugrađene u oltar crkve. Tako župna zajednica svake godine proslavlja Stepinčevo, te se često vodi njegovim riječima „Ja se neprestano molim dragom Bogu da oduzme našem narodu srce kameno, a dadne mu srce koje zna i hoće ljubiti.“

Župljani ove župne zajednice otvoreni su svima te rado uskaču u pomoć. Često organiziraju humanitarne akcije i koncerte, međusobna druženja, osobito nakon nedjeljne mise, kada žele podijeliti svoju radost ispunjeni Isusom Kristom. Ugostili su i mnoge zborove, klape, ali i duhovnike. Tako već dvije godine za redom, na blagdan Sveta tri kralja župu posjećuje don Damir Stojić te održava duhovnu obnovu za župljane, uz pratnju slavljeničkog tima zajednice Božja pobjeda, a svemu prethode žive jaslice zajednice Krista Kralja. Često se organiziraju i jednodnevna hodočašća u obližnja svetišta, tako se župljani imaju prilike upoznati s prošlosti crkve, svecima i blaženicima, ali i duhovno se obnoviti.

Ova župna zajednica nastavlja rasti u Kristu, želi i dalje biti otvorena prema svim ljudima te pokazati bezgraničnu ljubav kojim nas je poučio naš Gospodin.

Nakon 46 godina od osnutka župe, postavljen je kamen temeljac za izgradnju župne crkve sv. Ane koji je 2003. godine blagoslovio sveti Papa Ivan Pavao II. tijekom svojeg boravka u Rijeci. Crkva je 2016. godine izgrađena, te godinu kasnije i posvećena od riječkog nadbiskupa i metropolita mons. Ivana Devčića.

Ispraćaj mons. Mije Likovića

Pridružen Gospodinu u križu i slavi

Nadbiskup Devčić u propovijedi na misi zadušnici podsjetio je na križeve koje je pokojnik cijeloga života hrabro i s vjerom nosio.

Mons. Mijo Liković, svećenik Riječke nadbiskupije, pokopan je 5. lipnja na mjesnom groblju u Kraljevici, župi u kojoj je 45 godina službovao. Preminuo je blago u Gospodinu 3. lipnja u 90. godini života i 65. godini svećeništva, u hospiciju „Marija Krucifiksa Kozulić“ u Rijeci.

Obred ukopa i misu zadušnicu na kojem su sudjelovali brojni svećenici, vjernici te posebno časne sestre Karmelićanke, predvodio je riječki nadbiskup Ivan Devčić. Generalni vikar mons. Emil Svažić na početku obreda pročitao je životopis pokojnika, a dirljivim se riječima od njega oprostio njegov nasljednik u župi sv. Nikole u Kraljevici vlč. Ivica Klanac s kojim je nakon umirovljenja desetak godina živio u župnom stanu. „Bio je to odnos oca i sina“, posvjedočio je vlč. Klanac, te istaknuo pokojnikovu dobrotu. „Njegov je životni moto bio: ‘Nikoga osuditi, svakoga razumjeti i pokušati opravdati. Jadan čovjek.’, govorio je.“ Uz ljubav prema čovjeku mons. Liković volio je i životinje, redovito je hranio ptice, pse i mačke. „Jednostavno, bio je tako dobar da ni mrava ne bi zgazio“, posvjedočio je vlč. Klanac te iznio niz crtica iz razdoblja zajedničkog života.

Nadbiskup Devčić u propovijedi na misi zadušnici podsjetio je na križeve koje je pokojnik cijeloga života hrabro i s vjerom nosio. U ranom je djetinjstvu, kada je imao 5 odnosno 8 godina, izgubio oca i majku, ređen je u tajnosti, tri je puta bio zatvaran te je prošao brojne premještaje u župničkoj službi. „Sve koje Gospodin ljubi, on ih, prije nego ih pridruži svojoj uskrsnoj slavi, pridružuje svom križu, dozivajući nam tako u svijest da je križ neizbježan na putu do punine života. U tom je smislu već rimski mudrac Seneka skovao uzrečicu: “Per aspra ad astra”, prevedeno: “Po

trnju do zvijezda” (tj. do besmrtnosti). U životu našeg dragog svećenika mons. Mije Likovića nije nedostajalo ‘trnja’, tj. tegoba kroz koje ga je Gospodin vodio već od najranije mladosti“, rekao je nadbiskup. „Nakon đakonskog i svećeničkog ređenja (31. listopada. i 1. studenog. 1954.), proveo je od 1955. do 1958. dvije i pol godine u zatvoru u Staroj Gradišci. Zatim je 1961. ponovno osuđen jer je obavio vjenčanje bez prethodne registracije u općini. Kazna za taj prekršaj bila je tri mjeseca zatvora u Staroj Gradišci. Na robiju u trajanju od šest mjeseci ponovno će otići u taj zloglasni zatvor jer je tobože izazivao vjersku i nacionalnu netrpeljivost. Tako se na našem dragom svećeniku Miji ispunila do kraja Isusova riječ: „Ako vas svijet mrzi, znajte da je mene mrzio prije nego vas /.../. Sjećajte se riječi koju vam reko: ‘Nije sluga veći od gospodara’. Ako su mene progonili, i vas će proginiti, ako su moju riječ čuvali, i vašu će čuvati.” (Iv 15, 20). O čvrstoći Mijine vjere i odanosti Gospodinu i njegovoj Crkvi svjedoči i činjenica da je sva progonstva i trpljenja izdržao bez ikakva popuštanja ili koketiranja s bezbožnim silama“, rekao je nadbiskup. „Sva nepravedna suđenja i zatvorske kazne, kao i brojne premještaje i službe mons. Mijo je prihvaćao i izvršavao u duhu svećeničke poslušnosti, ugledajući se u Isusa koji je u Getsemanskom vrtu, znojeći se krvavim znojem prije nego će biti uhićen, bičevan i raspet, iako je znao što mu se sprema, molio: ‘Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoide ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti’.“

Na kraju mise od pokojnika su se oprostili gradonačelnik Dalibor Čandrić, provincijalka karmelićanki s. Kristina Pišković, te predstavnici župljana, svi od reda ističući pokojnikovu plemenitost, dobrotu i pobožnost.

Danijel Delonga

Mons. Mijo Liković je rođen u župi Maja kraj Gline, 24. listopada 1929. Otac Pavao i majka Katarina preminuli su u njegovu ranom djetinjstvu. U obitelji je bilo četvero djece: dva sina i dvije kćeri. Djeca su bivala razmještanja na po udomiteljskim obiteljima, a pokojnog Miju primile su sestre karmelićanke u Hrvatskom Leskovcu, na preporuku kardinala Stepinca. Tamo je i osjetio svećenički poziv pa je završio na bogosloviji u Rijeci. Za svećenika tadašnje Senjsko-modruške biskupije biva zaređen 1. studenoga 1954. u Rijeci, samo dan nakon svoga đakonskog ređenja, a sve zbog posebnih okolnosti onog vremena.

Nakon službi na brojnim župama, u Lukovdolu, Plemenitašu, Crikvenici, Senju, Krivom Putu, Jezeranama, Stajnici, Lipici, Kostreni, Generalskom Stolu i Lipi, 1973. preuzima župe Kraljevicu

i Bakarac te kasnije privremeno Šmriku i Jadranovo. U Kraljevici se zadržao gotovo do smrti, 45 godina. Nakon umirovljenja 2006. ostao je i dalje smješten u župnoj kući u Kraljevici, gdje je pomagao svome nasljedniku vlč. Ivici Klancu. Prošle godine, zbog pogoršanja zdravstvenog stanja, smješten je u Svećenički dom u Rijeci.

Osim svoga dugogodišnjeg požrtvovnog, samozatajnog i plodnog svećeničkog služenja u brojnim župama današnje Riječke nadbiskupije i Gospičko-senjske biskupije, mons. Liković u nekoliko je mandata bio dekan te član Prezbiterskog vijeća. U ljeto 1964. imenovan je duhovnikom u Riječkom sjemeništu, a 1996. je zbog brojnih zasluga imenovan kapelanom Njegove Svetosti pape Ivana Pavla II., stekavši tako naslov monsinjora.

Blago katedrale sv. Vida uz 50. obljetnicu uspostave Riječke metropolije

Na 20 plakata s fotografijama popraćenim legendama na hrvatskom i engleskom jeziku predstavljena su najvrjednija kiparska, slikarska, tekstilna i zlatarska djela riječke prvostolnice.

Duž najpoznatije riječke šetnice u petak 14. lipnja postavljena je izložba “Blago katedrale sv. Vida uz 50. obljetnicu uspostave Riječke metropolije”. Izložba je dio znanstvenog inicijalnog projekta za mlade istraživače Sveučilišta u Rijeci „Mramor, pigmenti, zlato i svila – luksuzne umjetnine barokne Rijeke“.

Na 20 plakata s fotografijama popraćenim legendama na hrvatskom i engleskom jeziku predstavljena su najvrjednija kiparska, slikarska, tekstilna i zlatarska djela riječke prvostolnice. Izložbu je u Gradskoj vijećnici predstavio voditelj projekta izv. prof. dr. Damir Tulić s Odsjeka za povijest umjetnosti, a prigodne riječi uputili su riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić, gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel, rektorica Sveučilišta Snježana Prijić Samaržija i dekanica Filozofskog fakulteta Ines Srdoč Konestra, a otvorenju su nazočili rektor katedrale sv. Vida mons. mr. Matija Matičić i vatikanski dužnosnik mons. dr. Christopher Zielinski OSB. Oliv.

Autori su nastojali ispričati priču o gradu te predstaviti i detalje često nedostupne pogledu, rekao je izv. prof. dr. Tulić doda-

jući da se prvi put na plakatu, u uvećanom formatu može vidjeti originalni nacrt za gradnju katedrale iz 1636. godine, a do njega i crtež objekta neposredno prije velike pregradnje 1725. godine. Taj nacrt napravio je isusovac i arhitekt tadašnje isusovačke crkve, a danas katedrale sv. Vida, Giacomo Briano iz Modene. Izložba pruža i pogled izbliza na riječko Čudotvorno raspelo, odnosno fotografiju lica iz profila.

Izrazivši zahvalnost Riječkoj nadbiskupiji i Gradu Rijeci na suradnji, Tulić je na kraju naveo imena suradnika na projektu: prof. dr. sc. Nina Kudiš (predstojnica Katedre za umjetnost ranog novog vijeka, Filozofski fakultet u Rijeci), dr. sc. Danijel Ciković (Akademija primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci), Iva Jazbec Tomaić (Odjel za kulturu Grada Rijeke), Ivan Braut i Mateja Jerman (Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci) te mladi istraživači i asistenti Mario Pintarić te Marin Bolić (Filozofski fakultet u Rijeci).

Plakat koji je i prije službenog otvorenja izazvao najveće zanimanje javnosti jest onaj koji prikazuje kip pod nazivom “Vjera” iz 1736. godine. Riječ je o kipu koji se nalazi visoko na zabatu oltara sv. Franje Ksaverskog i predstavlja djevojku prekrivenu velom koja u ljevici drži kalež, a desnica joj je položena na srce. Djelo je majstora Antonija Michelazzija koji je skulpturu napravio na predložak istoimene skulpture venecijanskih suvremenika Antonija Carradinija i Antonija Gaija. “Lik vjere isklesan na taj način ima puno dublji smisao i sadržaj, a to je da vjera očima ostaje nedostižna. Ona je dublje iskustvo i taj veo preko lica predstavlja da oči nisu dovoljne za spoznati vjeru.”

